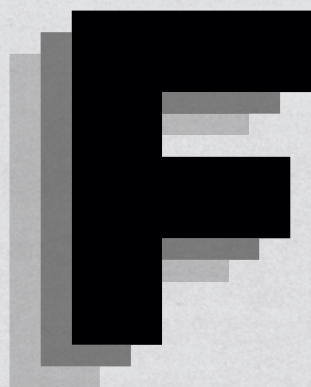

fagbladet 3F #2 2025

HER ER DIT NYE POSTBUD

Dao-bude kommer til at
levere dine breve på en
udskældt akkord uden
garanti for mindsteløn.

OK25

Mere i løn

Bedre vilkår for børnefamilier og seniorer

Højere pension

**Vind VIP-
billetter** til
Jyllandsringen
i maj eller
august

DEKRA fejrer partnerskab med Danish Supercar League

**Hos DEKRA har vi en stor passion
for sikkerhed, biler og motorsport.**

I mange år har vi været involveret i motorsport i Tyskland som teknisk partner for DTM Ligaen, hvor vi er med til at sikre køernes sikkerhed på banen.

Nu er vi stolte af at dele vores passion for sikkerhed, biler og motorsport i Danmark som partner med Danish Supercar League.

For at fejre partnerskabet udlodder vi 5 x 2 billetter, inkl. en eksklusiv VIP-tur i en af bilerne, til DSL på Jyllandsringen den 11. maj og 24. august.

Scan QR-koden
og deltag i
konkurrencen nu!

10

FARVEL TIL POSTBUDDET

Rasmus har snart cyklet ud med sit sidste brev. PostNord opgiver uddelingen af post. Afløseren bliver det udskældte budfirma Dao.

ILLUSTRATION / ANDREA UCINI

32

MYTERNES MASKINMESTER

Jan er én ud af en håndfuld danskere, der kan betjene en Philips DP70 – kinomaskinernes Rolls Royce!

EN HELT OKAY OK25

Ret til at blive hjemme på barnets tredje sygedag.

Lønstigninger på minimum 3.000 kroner om måneden.

Hundredetusindvis af kroner i pension.

Det er nogle af resultaterne af årets overenskomstforhandlinger.

22

ILLUSTRATION / JULIE ASMUSSEN EFTER FOTO AF CLAUS BJØRN LARSEN

ET FRIT POSTMARKED? MIN BARE ...

AT SÆTTE NOGEN FRI. Smag på de ord. At sætte fri. Det er dejligt positivt ladet, ikke? Noget, man siger til en, der gerne vil ud af noget, men som er blevet holdt fast: "Jeg sætter dig fri". Som et dyr, der har været holdt fanget.

I 2023 besluttede regeringen, med transportminister Thomas Danielsen (V) i spidsen, at sætte noget andet fri. Nemlig postmarkedet. Man kan læse det i adskillige artikler fra dengang: "Regeringen fjerner befordringspligten og sætter postmarkedet frit".

Man ser det for sig: "Løb, postmarked, løb! Afsted med dig! Din herre giver dig din frihed! Jeg skal ikke holde dig tilbage mere!"

Det nu fritlevende postmarked skulle give "et friere valg til borgerne", lød det blandt andet. Meget positivt. Det skulle give "bedre service til de rigtige priser". Også positivt, selvom man måske spørger: rigtige priser for hvem?

Da PostNord på den måde mistede befordringspligten og samtidig milliontilskuddet til at dele breve ud i hver en flække i Danmark, sagde PostNord ret klart: Vi lukker lortet på et tidspunkt.

Af
JESPER HYHNE
Magasinchef

66

**Hvis budene
troede, de ville
slippe af med
den udskældte
akkordløn og få
en garanteret
mindste timeløn,
så har de fået sig
en lang næse.**

Man brugte ikke helt de ord. De præcise ord, man brugte, var, at "vi nu tilpasser os en virkelighed, hvor brevforretningen, som vi kender den i dag, på sigt ikke vil være en del af vores virksomhed".

Nu har PostNord så meddelt, at den virkelighed starter 1. januar 2026. For som du kan læse her i bladet, så lukker PostNord sin omdeling af breve ved årsskiftet. Mindst 1.500 job forsvinder.

Så vi kan gøre en slags status her i foråret 2025. Galopperer det frie postmarked derudad? Står andre postomdelingsselskaber i kø og skaber konkurrence, så vi får bedre service til de "rigtige" priser? Et friere valg?

Umiddelbart er det lidt svært at få øje på. Det ser snarere ud til, at postmarkedet har fået en ny og strengere herre end før. Ikke rigtig til glæde for andre end den nye herre.

Der er nemlig kun ét selskab, som har meldt sig på banen til at dele breve ud. Det er Dansk Avis Omdeling - Dao - som vi har skrevet om tidligere. Dao ansætter primært bude fra Østeuropa. Som er blevet lokket til Danmark med løfter om en god fast timeløn. Men i stedet for har behårdt natarbejde på en udskældt akkord.

I modsætning til budene hos PostNord, som har en fast timeløn.

Efter mange artikler i Fagbladet 3F har Dao erkendt at have lovet mere, end man kunne holde. Men Dao's direktør åbnede op for forbedringer for budene ved overenskomstforhandlingerne i 2025.

Men hvis budene troede, de ville slippe af med den udskældte akkordløn og få en garanteret mindste timeløn, så har de fået sig en lang næse. Akkorden bliver ikke lavet om.

Så nu gør vi regningen op: Får budene bedre eller dårligere vilkår? Dårligere. Får danskerne billigere porto? Sikker og pålidelig levering af breve? Det må tiden vise. Er vi sluppet af med monopollet til glæde for danskernes frie valg? Nej, vi har fået et nyt.

Et frit postmarked? Min bare ... ■

Moving your potential

Bliv vikar for JKS

– din genvej til fast arbejde

Gør som tusindvis af andre. Bliv en del af vikarstyrken hos JKS og skræddersy dit arbejdsliv til dine behov.

Som Danmarks største og mest lokale bemandingsvirksomhed er vi klar til at hjælpe dig med attraktive, gode jobs. Hos os får du en tæt og personlig dialog med vores lokalkendte personalekonsulenter, og med 40 lokale afdelinger over hele landet er vi altid i nærheden.

97 % af vores medarbejdere synes, at JKS er bedre end andre vikarbureauer, som de har arbejdet for, jvf. seneste tilfredshedsundersøgelse i september 2024.

Det skyldes bl.a. ordnede forhold med løn- og ansættelsesvilkår efter kollektiv overenskomst eller efter Vikarlovens bestemmelser.

Hvert eneste år bliver mere end 1.000 medarbejdere fastansat efter endt vikariat gennem JKS, så hos os styrkes dine muligheder for fast arbejde. Vi dækker de fleste faggrupper under 3F med både faglærte og ufaglærte medarbejdere.

Vil du også udvide dit netværk og opnå værdifuld erfaring? Så opret din profil på jks.dk allerede i dag.

CHIKANE

17%

af de unge på erhvervsskolerne oplever uønsket seksuel adfærd

Det er en stigning på 15 procent i forhold til året før, viser den årlige trivselsmåling.
– Tallet er simpelthen for højt. Der er behov for handling og opmærksomhed om det her problem, siger Allan Kortnum, formand for Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier.

Kilde: Lederne

BESKÆFTIGELSE

40%

Så mange danske seniorer mellem 60 og 74 år er i arbejde.
Det gør de danske seniorer til de flittigste i Norden. Svenskere og nordmænd i samme aldersgruppe har en beskæftigelse på henholdsvis 38,4 og 39,2 procent.

Kilde: 3F

ASBEST

610

Så mange virksomheder har søgt om den nye lovpligtige autorisation til at håndtere asbest. Regeringen havde kun regnet med, at 400 virksomheder ville søge.

Kilde: A4 Arbejdsmiljø

SVAR PÅ TILTALE

66

Jeg hoppede ud af tankvognen, og én sagde: “Kan sådan en lille pige godt finde ud af at håndtere sådan et stort vilddyr?” Så sagde jeg: “Kan sådan en gammel mand godt finde ud af at lukke røven?”

Nadja Dalgas, 26 år, er brandmand i Esbjerg. Hun har tidligere mødt fordomme om, at kvinder ikke er stærke nok til at være brandmænd. Men ikke i Esbjerg, hvor hun arbejder nu.

FORSVAR

Soldater ligger lavest i lønhierakiet

Fag	Gennemsnitlig månedsløn
Murer og brolægger	39.162 kr.
Tømrer og bygningssnedker	37.105 kr.
Buschauffør	31.873 kr.
Kok	31.614 kr.
Postbud og betjentarbejde	30.922 kr.
Fabriksarbejder	30.831 kr.
Rengøringsassistent	28.623 kr.
Tjener	28.457 kr.
Menig soldat (seks års erfaring)	27.514 kr.

Så lidt tjener en soldat sammenlignet med forskellige 3F-fag.

Kilde: 3F på baggrund af tal fra Danmarks Statistik.
Opgørelsen bygger på basislønnen inklusive faste tillæg på tværs af anciennitet.
Pension og genetillæg er ikke medregnet.
Opgørelsen er fremskrevet til 2024-niveau med den generelle lønudvikling.

TESLA-NEDTUR

9.954

Så få Teslaer blev indregistreret i Europa i januar 2025.

Det er næsten en halvering fra januar 2024, hvor der blev indregistreret 18.161 nye Teslaer.

Der er ifølge eksperter flere grunde til, at fagforeningshaderen, Tesla-stifteren og verdens rigeste mand, Elon Musk, ikke kan sælge sine elbiler i Europa for tiden.

Nogle venter på, at der kommer en ny Tesla-model. Der er øget konkurrence fra andre elbilmærker. Og endelig er der mange, som ikke vil købe en Tesla, fordi de ikke bryder sig om Elon Musk.

Kilde: TV2 og DR

NYE TIDER

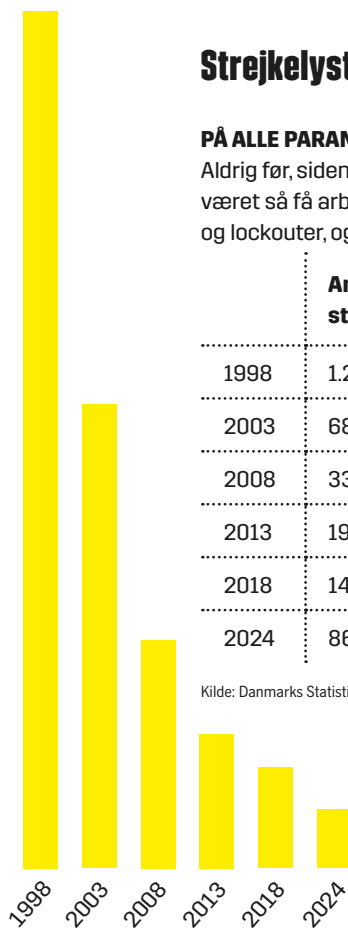
Strejkelysten falder

PÅ ALLE PARAMETRE falder strejkelysten i Danmark. Aldrig før, siden statistikken start i 1996, har der været så få arbejdsstandsninger i form af strejker og lockouter, og har så få danskere været berørt.

	Antal arbejdsstandsninger	Antal berørte ansatte
1998	1.257	503.300
2003	680	44.361
2008	335	91.409
2013	197	57.319
2018	148	7.267
2024	86	4.276

Kilde: Danmarks Statistik

Strejken i 1998, også kendt som gærkrisen, er den seneste storkonflikt i Danmark.

MØNSTERBRYDER

FOTO / NEXT

Første kvindelige brolægger i 30 år

22-ÅRIGE ELLA STEVENS ANDREASEN fik i marts svendebrev som brolægger. Det er første gang i 30 år, at en kvindelig brolægger bliver udlært på Sjælland.

– Det er et bevis på, at man kan alt, hvad man vil. Lidt ligesom Pippi Langstrømpe – det kan jeg ikke finde ud af endnu, men så skal det prøves, siger Ella Stevens Andreassen.

Tekst
Frederik Aagaard Zeuthen
frederik.zeuthen@3f.dk
+
Fotomanipulation
Jakob Thorbek
+
Foto
Kasper Løftgaard

GODT GÅET

FOTO / KASPER LØFTGAARD

**SØREN OG HANS MAKKER
LÆGGER**

9.200 METER KLOAK

OM ÅRET

Søren Vangekjær Marinussen har stor frihed i sit arbejde. Det kommer både familien og arbejdet til gode.

$$\begin{array}{r} 50 \text{ m. kloak pr. dag} \\ \times 4 \text{ dage om ugen} \\ \times 46 \text{ uger om året} \\ \hline = 9.200 \text{ m. kloak om året} \end{array}$$

ID EFTER AT HAVE VÆRE BROLÆGGER skiftede Søren Vangekjær Marinussen til at blive rør lægger. De sidste to år har han arbejdet som såkaldt udeliggende. Han tager til Sjælland og arbejder og sover fra mandag til torsdag, inden han tager hjem til familien i Midtjylland. Det giver frihed til at levere både på arbejdet og derhjemme.

– Er der en opgave, jeg gerne vil give en skalle, så skal jeg ikke bekymre mig om at være hjemme til aftensmad, siger Søren Vangekjær Marinussen.

I byggebranchen er det almindeligt at arbejde som udeliggende, og det er ikke ualmindeligt at arbejde 10-12 timer om dagen.

– Som rør lægger graver man først ud, derefter lægger man rørene, og til sidst dækker man dem til med jord, fliser eller som en del af et fundament. Jeg ved, at det arbejde, vi lægger kræfterne i, sikrer konstruktionen fremadrettet. Det er det arbejde, man ikke kan lave om bagefter, siger Søren Vangekjær Marinussen. ■

HVIL I FRED

Tekst
Asger Havstein
asger.havstein@3f.dk

+
Illustration
Andrea Ucini

+
Foto
Kasper Løftgaard

Postbuddet, som du kender det, er snart død og begravet.
1. januar 2026 holder PostNord op med at dele breve ud.
Kun ét andet firma vil overtage opgaven. Det er Dao.
Her kører budene på en udskældt akkord
uden garanti for mindsteløn.

SNART HAR RASMUS OMDALT SIT SIDSTE BREV

Postomdeler hos PostNord Rasmus Kragh Jakobsen regner med, at han er ved at dele sine sidste breve ud. Han forventer en fyreseddel.

DET ER VEMODIGT at cykle rundt med breve. Det ligger jo i baghovedet på mig, at jeg deler de sidste breve ud og parkerer PostNord-cyklen permanent, når det slutter til nytår.

Det siger brevomdeler Rasmus Kragh Jakobsen, som Fagbladet 3F fanger på elcyklen en formiddag, hvor han som sædvanlig er ude på ruten og godt i gang med dagens brevomdeling i Københavns gader og opgange.

Han er i årevis mødt op på arbejdspladsen, PostNords afdeling på Borups Plads i København, hvor det første hold brevomdelere, som Rasmus Kragh Jakobsen er på, møder ind klokken syv om morgenen. Her bruger de en halv times tid på at pakke brevene, før de kører ud på ruterne.

Brevomdelerne hos PostNord fik i starten af marts besked om, at PostNord lukker brevomdelingen ved årets udgang, fordi det er blevet for stor en underskudsforretning.

– Alle er triste og trykkede og kede af det, siger han. Det var en af de hårde morgener, hvor de morgenduelige bude måtte vente til klokken 8.15, før chefen informerede om den kommende massefyring.

– Det var lang tid at vente. Alle vidste jo, at der var en meget alvorlig besked på vej, og var meget bekymrede, siger han.

1.500 medarbejdere mister jobbet

PostNord fyrer i løbet af 2025 de tilbageværende 1.500 medarbejdere, der arbejder med breve.

PostNord vil fortsat levere pakker.

Ansatte på brevområdet vil i videst muligt omfang blive tilbudt en overflytning til pakkeområdet – det gælder cirka 700 ud af 2.200 medarbejdere fra brevområdet.

Før fyringerne har PostNord i alt 4.600 ansatte.

Kilde: PostNord

Det er vemodigt at cykle rundt med breve.

Men massefyringen kom ikke helt uventet for Rasmus Kragh Jakobsen.

– Den kom ikke som nogen voldsom overraskelse. Vi har jo desværre fået en vis rutine i fyringsrunder. Vi har været igennem den ene efter den anden og har jo også kunnet se, hvordan antallet af breve i vores tasker er faldet de senere år, siger han.

Dengang var det sjovt at gå på arbejde

47-årige Rasmus Kragh Jakobsen har arbejdet hos PostNord i 18 år og husker “de gode tider”, hvor det var noget helt andet at gå på arbejde.

– Det var sgu lidt sjovere dengang, hvor vi selv stod for brevsorteringen i nogle timer om morgenen og kunne sludre og lave lidt fis og ballade med hinanden hen over sorteringsreolerne, husker han og fortsætter:

– Vi havde en kantine, vi kunne hygge os i, når vi kom hjem fra ruterne og i pauserne. Der var et meget stort socialt liv, siger Rasmus Kragh Jakobsen.

Med PostNords beslutning om at trække sig fra brevmarkedet slutter en 400 år lang historie med statslig omdeling af post med udgangen af 2025. Det bliver samtidig et farvel til de cyklende postbude. Mange af dem står – ligesom Rasmus Kragh Jakobsen – til at blive fyret.

I løbet af 2025 fjerner PostNord de 1.500 postkasser, der i dag er placeret rundtomkring i landet.

– I dag har vi ikke engang en kantine. Det er i høj grad blevet til et enmandsjob, og det er nok en af de største forskelle fra dengang til nu, siger Rasmus Kragh Jakobsen, der også er tillidsrepræsentant.

Han forudser, at brevmængden vil falde yderligere den kommende tid, inden det er endeligt slut ved udgangen af 2025.

– Når kunderne nu ved, at vi lukker, vil de formentlig søge andre steder hen, siger han.

Massefyringen kommer til at ramme hårdt blandt afdelingens i alt 35 brevomdelere, understreger han.

– Langt de fleste af os bliver fyret. Nogle har mulighed for at søge ind i pakkeposten, men der er jo langt fra plads til alle fyrede. Det hele er usikkert lige nu, siger han.

– Jeg forventer selv en fyreseddel inden længe og skal til at overveje min egen situation.

400 års posthistorie

Postvæsenet blev oprettet 24. december 1624 af Christian IV. Det har gået under forskellige navne: Postvæsenet, P&T, Post Danmark og PostNord.

**Jeg forventer selv en
fyreseddel inden længe.**

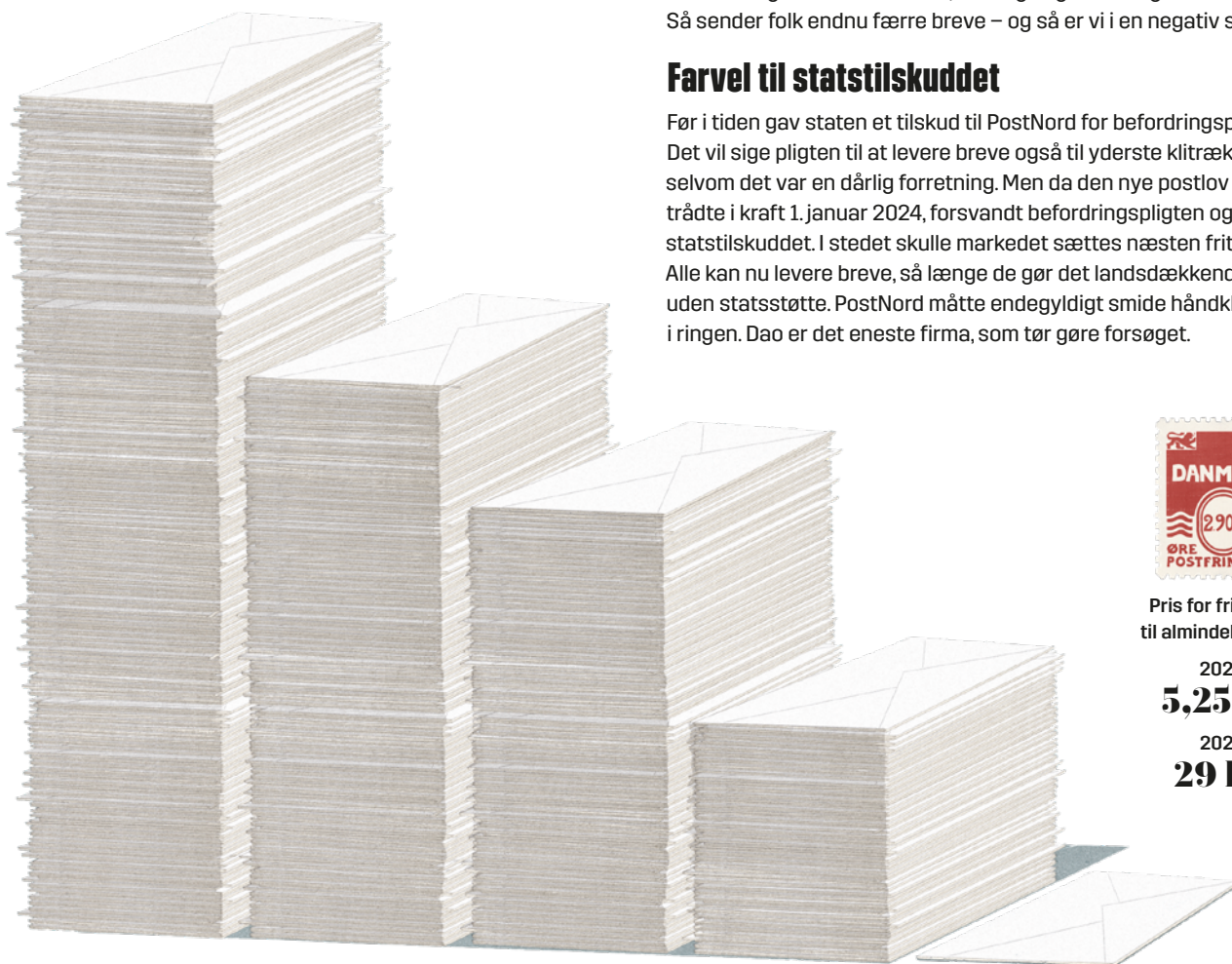
HVORFOR MÅ POSTNORD OPGIVE AT LEVERE BREVE?

– her er tre forklaringer

Antallet af breve er faldet
over 90 procent på 24 år.

2000
1,45 milliarder breve
2024
110 millioner breve

Kilde: PostNord

Digitalisering

Mængden af breve er faldet i mange år, fordi danskerne sender mails, bruger e-Boks, MitID, borger.dk, sociale medier, MobilePay og så videre. Digitaliseringen af kommunikation fra offentlige myndigheder går meget hurtigere i Danmark end i mange andre lande (for eksempel Tyskland).

Negativ spiral

Når der er færre breve, falder indtjeningen. Så har PostNord sat prisen på porto op, og leveringstiden er blevet længere, så det for eksempel tager fem dage at få leveret et brev. Det har mindsket omkostningerne for PostNord, men også givet dårligere service. Så sender folk endnu færre breve – og så er vi i en negativ spiral.

Farvel til statstilskuddet

Før i tiden gav staten et tilskud til PostNord for befordringspligten. Det vil sige pligten til at levere breve også til yderste klitrække, selvom det var en dårlig forretning. Men da den nye postlov trådte i kraft 1. januar 2024, forsvandt befordringspligten og statstilskuddet. I stedet skulle markedet sættes næsten frit: Alle kan nu levere breve, så længe de gør det landsdækkende og uden statsstøtte. PostNord måtte endegyldigt smide håndklædet i ringen. Dao er det eneste firma, som tør gøre forsøget.

Pris for frimærke
til almindeligt brev:

2020
5,25 kr.
2025
29 kr.

DIT NYE POSTBUD: ET DAO-BUD PÅ UDSKÆLDT AKKORD

Dao er reelt det eneste firma, der kan overtage leveringen af breve i Danmark, når PostNord stopper ved årsskiftet.

Men Dao møder hård kritik fra både 3F og budene, fordi budfirmaet ikke vil garantere dem selv en meget lav mindsteløn.

***Jeg ærgrer mig over,
at arbejdsgiverne
ikke vil gå med til
at sikre budene en
garanti for mindste-
løn som i andre
overenskomster.***

OLE CHRISTENSEN

Forhandlingssekretær i 3F Transport

DANMARKS NYE POSTBUD bliver efter alt at dømme en østeuropæer, der kommer til at suse rundt på gader og stræder på sin Dao-scooter på en udsældt akkord uden garanti for mindsteløn.

Det er konsekvensen af to ting:

At Dao – Dansk Avis Omdeling – der er ejet af de store bladhuse, ved årsskiftet formentlig overtager al brevomdeling fra PostNord.

Og at overenskomstforhandlingerne hos forligsmanden brød sammen i marts.

3F ønsker, at budene får garanti for mindsteløn, mens Dao er godt tilfreds med sit nuværende akkordlignende lønsystem. Den knast var stærkt medvirkende til, at forhandlingerne om ny overenskomst for provinsbude endte uden en aftale.

Forhandlingssekretær for 3F Transport Ole Christensen, kritiserer, at arbejdsgiverne afviste 3F's ønske om en minimumstimeløn for budene.

– Vi kunne ikke blive enige om et forlig. Jeg ærgrer mig over, at arbejdsgiverne ikke vil gå med til at sikre budene en garanti for mindsteløn som i andre overenskomster, siger Ole Christensen.

Overenskomsten gælder alle provinsbude. Hovedstadsområdet har sin egen overenskomst.

Dao er langt den største spiller i branchen i hele landet og kommer efter alt at dømme til at få monopol på brevomdeling fremover.

– Jeg vil endda kalde det en mini-mini-mindsteløn, fordi den ligger 12 kroner

under industriens mindstebetalings­sats. Men ikke engang det vil arbejdsgiverne give budene, siger Ole Christensen.

For Ole Christensen var det afgørende at få garanti for en mindsteløn til budene.

Ved Fagbladet 3F's deadline lå mindstebetalings­satsen på industriens område på 136,15 kroner i timen.

Hård kritik af løn- og arbejdsforhold

Danmarks nye postbud skal således fortsat køre på en akkordlignende løn, der har mødt hård kritik fra både 3F og en lang række udenlandske Dao-bude, som udtalte sig til Fagbladet 3F i 2024.

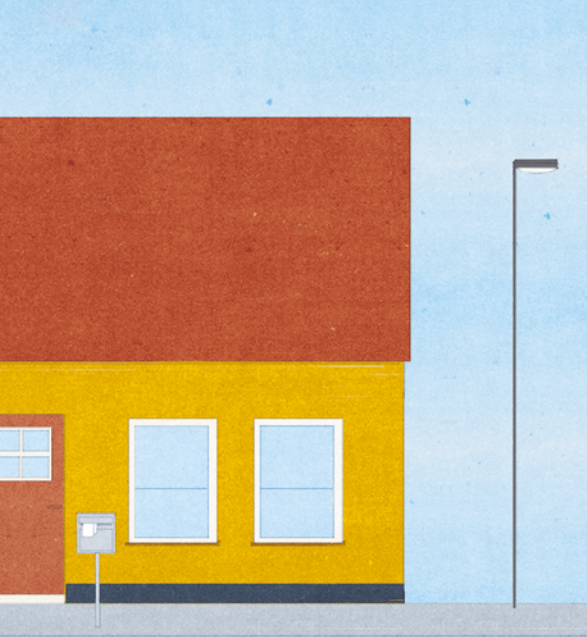
Budene kritiserede især lønsystemet for at være bygget op omkring så hårde akkorder, at det gør det svært for dem at opnå den løn på omkring 144 kroner i timen, de er blevet lovet af Dao.

De kritiserede også, at de følte sig lokket til Danmark af Dao med løfter om høj timeløn og et godt job. Men i en periode stoppede hele ni ud af ti Dao-bude igen efter kort tid, fordi Dao's løfter om timeløn for det barske natarbejde ikke holdt.

Efter Fagbladet 3F's artikler erkendte direktør for Dao Hans Peter Nissen i slutningen af 2024, at budene blev lovet "helt urealistisk" for meget, og lovede forbedringer, men det kommer altså ikke til at gælde budenes aflønning.

Ole Christensen peger på, at budbranchen har ændret sig meget, siden overenskomsten blev indgået for hele 24 år siden, og at den trænger hårdt til fornyelse.

Også set i lyset af at budbranchen nu kommer til at overtage brevomdelingen fra PostNord.

– Det er på høje tid at modernisere den forældede overenskomst og i det mindste sikre budene en mindsteløn, siger Ole Christensen. Han gætter på, at arbejdsgiverne vil bevare et lønsystem, hvor der er mulighed for at straffe budene økonomisk, hvis de ikke arbejder hurtigt nok på akkorden.

Dao: Bude vil begynde at arbejde langsomt

Forhandlingsparterne er Dansk Erhverv, Danske Mediers Arbejdsgiverforening (DMA) og 3F. Dao er den altoverskyggende spiller i budbranchen, og Dao-direktør Hans Peter Nissen var med under de langvarige forhandlinger.

Ifølge Hans Peter Nissen var en af de store knaster, hvad han kalder 3F's ultimative ønske om en garanteret mindsteløn, og at Dao lige så ultimativt er tilfreds med den nuværende lønmodel:

Hvis et bud pludselig begynder at arbejde langsomt, synes vi jo ikke, at det er rimeligt, at vi skal betale en garanteret mindsteløn.

HANS PETER NISSEN
Direktør i Dao

– Hvis et bud pludselig begynder at arbejde langsomt, synes vi jo ikke, at det er rimeligt, at vi skal betale en garanteret mindsteløn, siger Hans Peter Nissen og fortsætter:

– Så ville vi jo sige ja til enhver form for temponedsættelse, med risiko for at alle andre bude begynder at arbejde langsomt. Det ønsker vi ikke, siger han.

Han pointerer, at det kan lyde, som om Dao-bude går for lud og koldt vand.

– Men vi kan jo se, at de fleste bude tjener en ganske god akkordløn uden at have problemer med arbejdet, siger han.

Fagbladet 3F snakkede med 50 udenlandske Dao-bude i løbet af 2024, hvoraf en del havde svært ved at opnå den lovede løn. Blandt andre en yngre mand fra Sydamerika, der stoppede hos Dao i juni 2024 efter ni måneder i jobbet.

Han fortalte, at Dao garanterede ham en startløn på 150 kroner i timen. Han ønsker at være anonym.

Han fortalte også, at hans rute var sat til at tage fire timer, men selvom han løb på ruten, tog den længere tid. Det betød, at den akkordbaserede løn blev lavere.

– Min løn lå på 80-100 kroner i timen. Det er langt fra det lovede, og jeg synes, det er kriminelt, sagde Dao-buddet, der efter månederne hos Dao fandt et andet job med ordentlige løn- og arbejdsforhold.

Det sydamerikanske bud arbejdede under budoverenskomsten for provinsen. Budene i hovedstaden arbejder under budoverenskomst for hovedstadsområdet, hvor lønnen er højere. Men den overenskomst har ligesom provinsoverenskomsten også akkordlignende vilkår og er uden garanti for mindsteløn. ■

Det er bedst at have en indboforsikring, inden **din overbo holder fest**

Som medlem af 3F får du et særligt godt tilbud hos Alka.
Du får vores indboforsikring til kun **125 kr.** om måneden*.
Forsikringen har vundet Bedst i test og dækker hele hytten.

Besøg **alka.dk** eller ring **70 12 14 16** inden skaden sker.

UDDANNELSESPUSHEREN

Tekst
Frederik Aagaard Zeuthen
frederik.zeuthen@3f.dk

Foto
Linda Johansen

Når lavsæsonen rammer, og fyringerne truer, hjælper Per Pedersen sine kollegaer med at bruge deres ret til uddannelse. På den måde kan de opkvalificere sig i stedet for at miste jobbet.

”
**Vi skal have det godt,
når vi er på arbejde, for
det er et sted, vi bruger
rigtig mange timer.**

Pers gode råd

- Det er nødvendigt at lære nyt i løbet af arbejdslivet, for der bliver stillet større og større krav.
- Man lærer hele livet og for sit liv. Jo mere man lærer, jo længere kan man komme.
- Hvis I vil bruge retten til selvvalgt uddannelse, så find en ildsjæl, der har lyst til at tage sig af det. Det koster ikke virksomhederne en flad femøre.

Når ferietiden
slutter, flyver færre
danskere ud i verden.
Det betyder også færre
arbejdsopgaver i Gate
Gourmet, der leverer flymad
i Københavns Lufthavn.

– Det skabte et dårligt
arbejds miljø og spidse albuer ved
juletid, hvor fyringerne begyndte
at komme, siger Per Pedersen.

Derfor gik han og tillids-
repræsentanten til ledelsen med
et forslag om, at medarbejderne kunne bruge
deres ret til selvvalgt uddannelse. Det er en
rettighed i flere overenskomster, så man
kan styrke sine kompetencer i stedet for
at risikere en fyreseddel.

Per Pedersen har sammen med
tillidsrepræsentanten forhandlet sig frem
til at sætte arbejdsdage af til at hjælpe
kollegaer med at søge kursuspladser og
få styr på det praktiske.

– Vi vil helst undgå fyringer, for så skal vi
ansætte nye og oplære dem. Men sender
vi dem på kursus, kommer de tilbage
inspirerede og glade. Og det virker. Vi har
ikke haft fyringer i tre år, siger Per Pedersen,
der finder stor tilfredsstillelse i at gøre en
forskel i hverdagen.

PER PEDERSEN

63 ÅR

Arbejder i "grydevasken"
ved Gate Gourmet

Uddannelsesambassadør

Står for arrangementer
som julefrokoster og sommerfest
for kollegaerne

Har tidligere arbejdet som tjener,
drevet et værtshus med sin far,
sorteret og leveret pakker for
Post Danmark og arbejdet i andre
køkkener i Københavns Lufthavn.

FORBILLEDE

Michael Friis

UDDANNELSESKONSULENT I 3F KÅSTRUP

– Vi arbejder enormt tæt sammen og har
virkelig kørt mange kurser. Michael og jeg har en
aftale om, at jeg står for tilmeldingerne og får søgt
medarbejdernes løn ved staten, og så tager jeg
ned til Michael med resten, så han står for det.

Så er vi to, der har snor i det, for der er
meget, der kan gå galt med sådan nogle
blanketter. Det samarbejde betyder
meget, for vi kan løse
problemerne sammen.

OK
2025

FLERE BØRNS SYGEDAGE

**BEDSTEFORÆLDRE KAN
HOLDE FRI MED BØRNEBØRN**

HØJERE PENSION

Tekst
Peter Keiding
peter.keiding@3f.dk
+
Illustrationer efter fotos
Julie Asmussen

De seneste måneder har de fleste 3F'ere fået nye aftaler om, hvad de får i lønningsposen de kommende tre år.

Udover lønstigninger gør de nye overenskomster for privatansatte det også lettere at blive hjemme med syge børn, ligesom pensionen stiger for første gang i årevis – og der er kontant bonus, hvis du er arbejdsmiljørepræsentant og medlem af 3F.

INTET KÆDEANSVAR

SIDST DER BLEV FORHANDLET overenskomster i 2023, var det på et bagtæppe af energikrise, store bededag og skyhøj inflation.

I dag ser verden helt anderledes ud: Inflationen har fundet et stabilt leje omkring de normale to procent. Beskæftigelsen bliver ved med at sætte rekorder, og selvom der indimellem bliver råbt vagt i gevær, er arbejdsløsheden fortsat lav.

Da forhandlingerne i industrien startede op igen 6. januar 2025, var det også budskabet fra fagbevægelsen: Det går fremragende her i landet, så der er plads til pæne forbedringer i overenskomsterne. Selvføl-

gelig ikke i stil med 2023, fordi inflationen er lavere nu, men alligevel ...

Omvendt, fra arbejdsgiverne, lød advarsen: Trump træder til som præsident lige om lidt, og han vil starte en handelskrig mod Danmark og EU, hvis ikke vi giver ham Grønland. Højere todsatser kan koste tusindvis af danske job, en krise kan være lige rundt om hjørnet, og så er det ikke lige tiden til at være rundhåndet med lønningsposen.

Medlemmerne bestemmer

Ved Fagbladet 3F's deadline 26. marts kan vi – delvist – gøre status over, hvordan det er gået. Det lykkedes at få landet næsten alle overenskomsterne inden den sidste frist i midten af marts. Det førte til, at forligsmand-

en udarbejdede en mæglingsskitse. Den samler alle forligene og giver ikke specifikke forbedringer på de enkelte overenskomster, men kun på de fælles bestemmelser, som er forhandlet hjem på de store overenskomster.

Men – vigtigt: Overenskomsterne er først endeligt vedtaget, hvis et samlet flertal af de medlemmer, som har fået nye aftaler denne gang, stemmer ja.

Med andre ord: Vender over 50 procent af de privatansatte medlemmer i 3F, HK Privat, Dansk Metal og så videre tomten op, træder alle overenskomsterne i kraft. Ellers ryger det hele på gulvet, og der kommer strejke og lockout, indtil enten parterne bliver enige om nye overenskomster, eller der kommer et regeringsindgreb.

HVAD ER FORHANDLET HJEM?

På de næste sider kan du blive klogere på, hvordan 3F'ere kan bruge aftalerne, og få et overblik over de vigtigste resultater.*

*De nye satser for fritvalg, pension med videre kan variere en smule mellem de forskellige overenskomster.

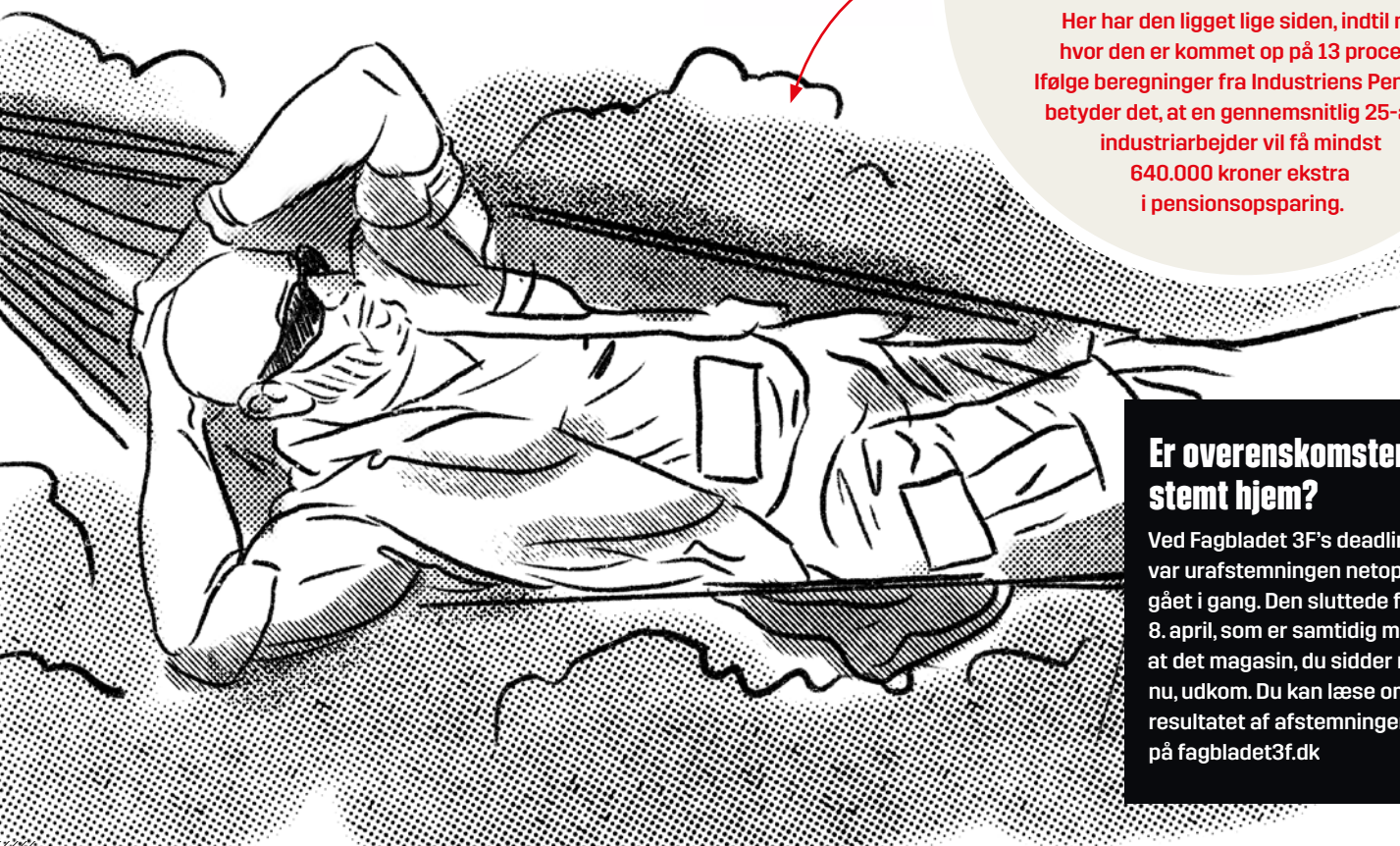
HØJERE PENSION

I 1993 kom der første gang pension ind i overenskomsten, hvor helt almindelige arbejdere selv begyndte at spare op til pension. Til at starte med lå den på 0,9 procent. Den steg gradvist frem til 2009, hvor den kom op på 12 procent.

Her har den ligget lige siden, indtil nu hvor den er kommet op på 13 procent. Ifølge beregninger fra Industriens Pension betyder det, at en gennemsnitlig 25-årig industriarbejder vil få mindst 640.000 kroner ekstra i pensionsopsparing.

Er overenskomsten stemt hjem?

Ved Fagbladet 3F's deadline var urafstemningen netop gået i gang. Den sluttede først 8. april, som er samtidig med, at det magasin, du sidder med nu, udkom. Du kan læse om resultatet af afstemningen på fagbladet3f.dk

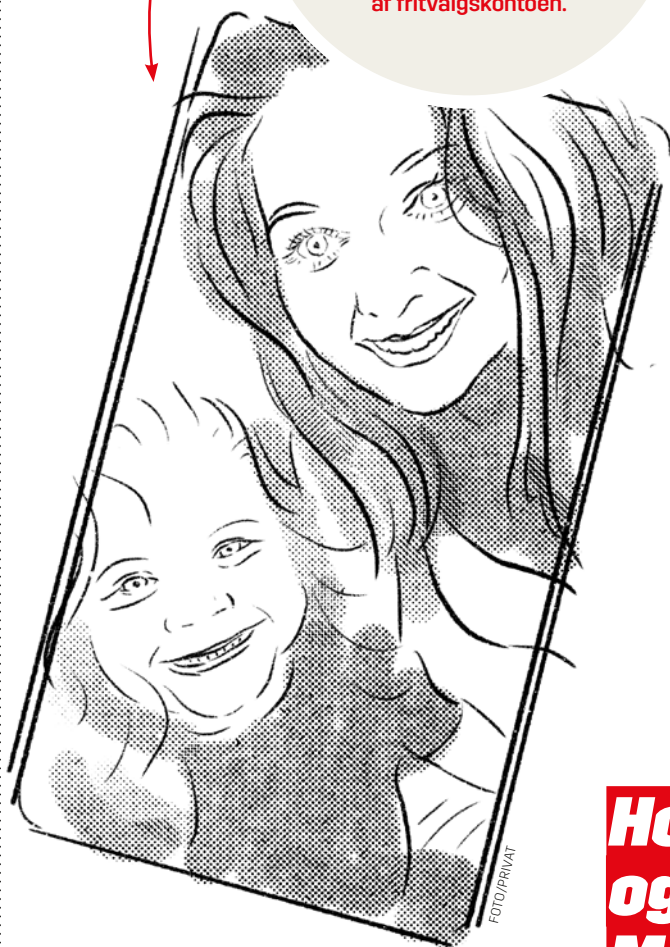

MERE PÅ FRITVALGSKONTOEN

Fritvalgskontoen, som nogle steder hedder “særlig opsparing”, “særligt løntillæg” eller “særlig lønopsparing”, stiger fra 9 til 11 procent af din løn frem til 1. marts 2027. Du kan vælge at få pengene udbetalt eller bruge dem på nogle af de nye tiltag:

BARNES TREDJE SYGEDAG

Du har nu ret til at holde dit barns tredje sygedag, hvis det er under 14 år. Den første bliver betalt af din arbejdsgiver, de sidste to af fritvalgskontoen.

FOTO/PRIVAT

Nu bliver det lettere for Maria at blive hjemme, når hendes datter er syg

NÅR MARIA HANDRYZIAKS fireårige datter er syg flere dage i streg, kan hun godt få dårlig samvittighed.

– Man kan blive kort for hovedet, pissestresset og få dårlig samvittighed, fordi man gerne vil være begge steder på en gang.

Den 33-årige montagearbejder er ansat hos Hardi på Falster, hvor de fremstiller trailersprøjter til landbruget. Og med overenskomsten i industrien bliver det lidt mindre stressende for Maria Handryziak at have sygt barn: Forældre får ret til at holde barnets tredje sygedag. Og bedsteforældre kan også blive hjemme med deres børnebørn.

– Hos mig er det tit mormor og morfar, der træder til. Men ikke alle er så heldige, siger Maria Handryziak og nævner en af sine kollegaer, som har forældre i Nordjylland. De kan ikke bare lige komme med en times varsel.

Barns sygedag er noget, de taler om hos Hardi:

– Det fylder en del, fordi det giver fravær igen og igen, siger Maria Handryziak.

Chefen har givet Maria Handryziak mulighed for at arbejde forskudt af sine kollegaer, hvor hun først møder ind klokken syv en time senere end de andre, så hun kan nå at aflevere sin datter. Det var afgørende for, at hun kunne tage jobbet:

– Jeg søgte væk fra mit gamle arbejde, fordi jeg skulle arbejde hver anden weekend og om aftenen. Jeg var hele tiden afhængig af andre for at få hverdagen med min datter til at hænge sammen.

Hos mig er det tit mormor og morfar, der træder til. Men ikke alle er så heldige.

OMSORGS-DAGE FOR BEDSTEFORÆLDRE

Du kan fremover bruge fritvalgs-
kontoen til at holde fri med dine
børnebørn i to dage. De behøver
ikke nødvendigvis at være
syge, til gengæld må de
højst være 14 år.

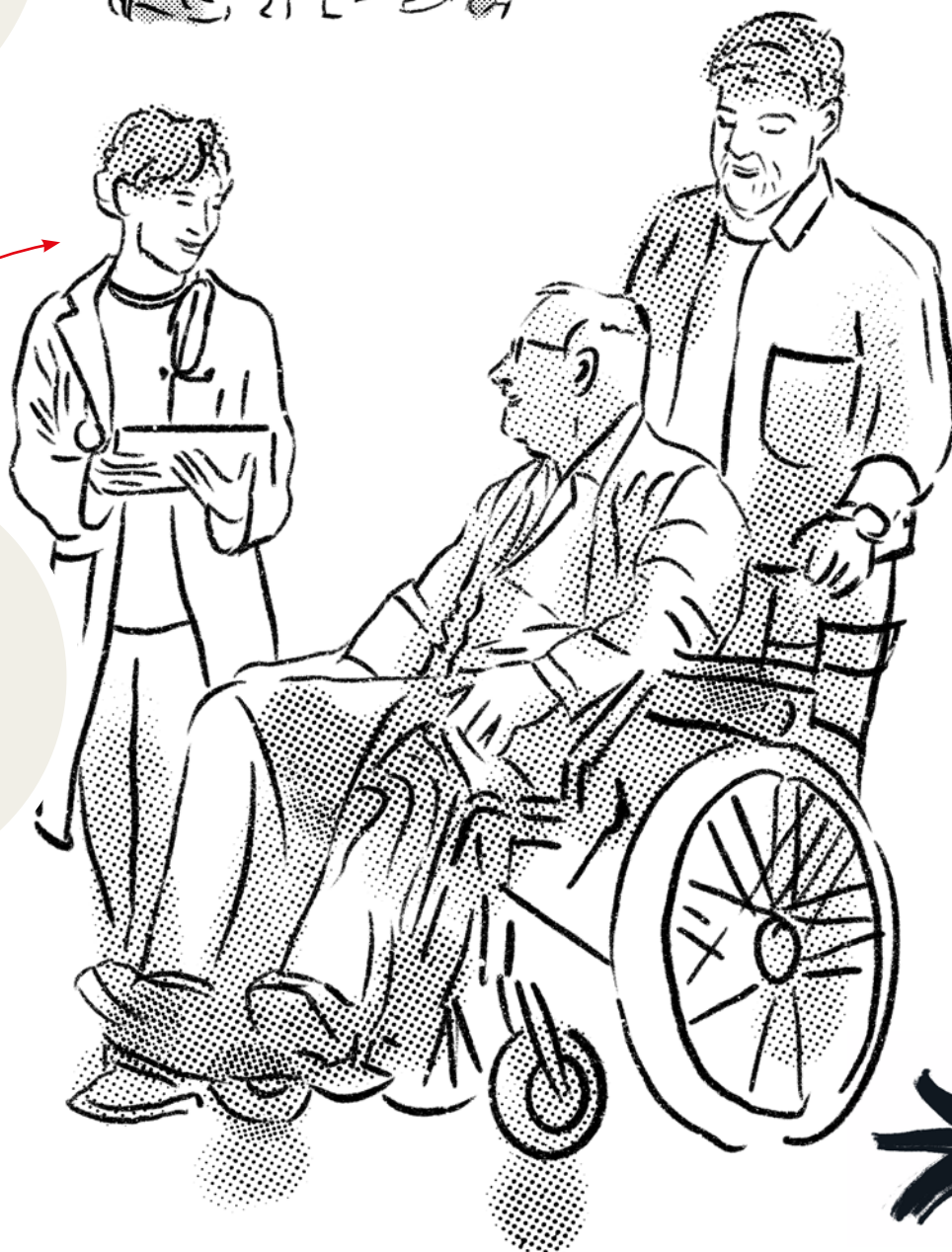

BARE ROLIG: FRITVALGSKONTOEN ER FOR ALLE

Hvis du ikke har små børn eller gamle
forældre, bliver du ikke snydt. Du får
nemlig præcis det samme i fritvalgspenge,
som de kollegaer, der tjener det samme
som dig. Du kan vælge at bruge
pengene på noget andet eller
at få dem udbetalt.

TIL LÆGEN MED NÆRE PÅRØRENDE

Hvis nogle i din nære familie
har brug for, at du tager til
lægen med dem, kan du gøre
det i to dage med betaling fra
fritvalgskontoen.

SÆRLIGT FOR ANSATTE I RENGØRINGS

MERE I LØN TIL FAGLÆRTE

Det faglærte tillæg stiger til det dobbelte for ansatte, der har gennemført erhvervsuddannelsen som enten rengøringstekniker eller serviceassistent. Det betyder, at tillægget stiger fra fire til otte kroner i timen for serviceassistenter. For rengøringsteknikere stiger det fra 2,50 til fem kroner i timen.

Højere tillæg til faglærte: Det hjælper både mig og kollegaerne

MAN SKAL IKKE FORETAGE VRID i sin ryg, når man bruger en gulvmoppe, fortæller Malene Dambro. Og det undgår man ved at holde armene – og gulvmoppen – tæt ind til kroppen.

– Man skal kunne gå med en tusindkroneseddel under armen, uden at den falder ned, siger hun.

Det lærte Malene Dambro, da hun i 2021 uddannede sig til rengøringstekniker og blev undervist i ergonomi.

– Min lænd og ryg har det bedre i dag. Jeg troede ikke, jeg ville lære så meget, som jeg gjorde. I dag har jeg en anden stolthed, fordi jeg ved, at jeg gør rent på den rigtige måde.

På uddannelsen lærte hun også en masse om pH-værdier, og hvor vigtigt det er at dosere rengøringsmidlerne rigtigt, så man hverken fedter eller ødelægger overfladerne – og om alt muligt andet, som har forbedret arbejdsmiljøet for hende selv og kollegaerne.

Malene Dambro er 42 år, tillidsrepræsentant hos Compass Group i Aalborg og har gjort rent de seneste 21 år.

I den nye overenskomst kommer der et højere tillæg til faglærte serviceassistenter og rengøringsteknikere. Og det glæder Malene Dambro:

– Det er rigtig fint. Og så håber jeg, at tillægget til den næste overenskomstforhandling kan stige yderligere, så vi kan nærme os andre håndværkerfag.

I dag har jeg en anden stolthed, fordi jeg ved, at jeg gør rent på den rigtige måde.

FOTO/CLAUS BJØRN LARSEN

BRANCHEN

SÆRLIGT FOR ARBEJDSMILJØ- REPRÆSENTANTER

FLERE SENIORFRIDAGE

Privatansatte i rengøringsbranchen, som nærmer sig pensionen, får ret til op til 46 seniorfridage om året. Det er op til 14 dage mere end i dag.

(Gælder også for transporten).

ÅRLIGT VEDERLAG

Hvis du er medlem af 3F, Dansk Metal, HK eller et andet forbund i Fagbevægelsens Hovedorganisation og bliver valgt til arbejdsmiljørepræsentant, får du fremover 9.000 kroner i vederlag om året.

SÆRLIGT FOR ANSATTE I INDUSTRIEN

LETTERE AT TAKKE NEJ TIL OVERARBEJDE

De ansatte får ret til at sige nej til overarbejde i visse personlige og familiemæssige situationer.

LØN

Industrien har minimalløn. Det vil sige, at der centralt bliver fastsat en mindstebetalingssats, altså hvad du mindst skal have i løn. Den stiger fra i dag 136,15 kroner i timen til 146,90 kroner i timen 1. marts 2027. Men i langt de fleste tilfælde bliver din endelige løn forhandlet på plads lokalt på din arbejdsplads.

FOTO/ISTOCK

**OK
2025**

SÆRLIGT FOR ANSATTE I TRANSPORT

FLERE SENIORFRIDAGE

Seniorer får ret til
op til 46 seniorfridage om året.

Det er op til 14 dage
mere end i dag.

(Gælder også rengøring).

Claus kan se frem til en firedages arbejdsuge

SELVOM PENSIONSALDEREN måske kommer til at stige lidt langsommere, end der først var lagt op til, er der alligevel udsigt til, at vi skal gå senere på pension.

Og det kan være skrap kost, når man som chauffør og arbejdsmiljørepræsentant Claus Søndergård Nielsen "altid" har kørt lastbil. Han er 55 år og arbejder for transportfirmaet Esbjerg Gods.

Derfor kan han godt finde på at bruge den nye overenskomsts mulighed for 46 seniorfridage om året. Det er 14 dage mere end i dag.

– Her er der noget godt til os, der er grå i tindingen. Jeg tænker meget over, om jeg på et tidspunkt skal bruge seniordagene til at holde fri hver fredag eller mandag.

Jeg tænker meget over, om jeg på et tidspunkt skal bruge seniordagene til at holde fri hver fredag eller mandag.

Hvis der var kommet nogle ud, der var uvildige, så tror jeg godt, at det kunne have været en hjælp.

Dårligt psykisk arbejdsmiljø skal tages i opløbet: Hård chikane sendte Ulla på førtidspension

CHIKANE, MOBNING, DÅRLIG TRIVSEL

Chauffører, lagerarbejdere og havnearbejdere har længe klaget over det psykiske arbejdsmiljø, og det forsøger den nye overenskomst i transporten at rette op på. Fremover skal konsulenter i en ny samarbejdstjeneste rykke ud, før problemerne stikker helt af.

Det kan tidligere lagerarbejder Ulla Andersen på 64 år se gode takter i. Hun var selv en del af et chikanefyldt arbejdsmiljø på et lager for 15 år siden. Det førte til depression og PTSD. I dag er hun førtidspensionist.

Men problemerne kunne måske være taget i opløbet med en trivselstjeneste:

– Hvis der var kommet nogle ud, der var uvildige, så tror jeg godt, at det kunne have været en hjælp.

Selv prøvede Ulla Andersen forgæves at råbe den øverste ledelse op med hjælp fra tillidsrepræsentant og 3F.

– Hvis sådan en tjeneste skal virke, skal den bestå af fagpersoner, der virkelig kan tage fat og følge situationen til dørs. Du har at gøre med ømtålelige emner, der er tabubelagte og svære at tale om. Hvis ledelsen selv skal stå for det, kommer resultaterne tit til at falde ud til deres egen fordel, siger hun.

TRIVSEL

Der bliver indført en fælles samarbejdstjeneste mellem arbejdsgivere og fagforeninger, som skal fremme trivsel og forebygge chikane og konflikter på arbejdspladsen.

LØN

Havnearbejdere, chauffører, lagerarbejdere og andre i transporten får deres løn fastsat centralt. Det hedder normalløn. Den stiger fra de nuværende **148,70 kroner** i timen til **162,95 kroner** i timen fra 1. marts 2027.

EKSPERT: LÆG SÆRLIGT MÆRKE TIL DISSE TRE TING I DE NYE AFTALER

Hvad er det vigtigste, vi skal tage med os fra dette års fornyelse af overenskomsterne? Det svarer arbejdsmarkedsforsker **Christian Lyhne Ibsen** på.

1

Får jeg mere i løn?

NÅR OVERENSKOMSTERNE LANDER, er der ofte ét spørgsmål, som presser sig på: Stiger min realløn? Altså – lidt firkantet sagt – hvor meget mere får jeg i løn, i forhold til hvor meget dyrere en pakke smør bliver i supermarkedet?

På industriområdet kan man ikke give et klart svar, fordi lønnen bliver aftalt lokalt.

Hvis vi kigger på transporten – og de andre områder med centralt fastsat normalløn – får du mindst 3.000 kroner mere om måneden, hvis man inkluderer stigningen på den særlige opsparing (fritvalgskontoen), når overenskomsten er fuldt indfaset om tre år.

Men er det en lønstigning, som kan følge med de stigende priser?

Det forudser arbejdsmarkedsforsker Christian Lyhne Ibsen fra FAOS på Københavns Universitet:

– De fleste økonomiske prognoser forventer en pæn reallønsstigning de kommende tre år.

Det baserer han på, at inflationen har stabiliseret sig omkring de normale to procent, efter at den under energikrisen i 2022 kom helt op på svimlende ti procent. Og at vi alt i alt har et sundt arbejdsmarked med høj beskæftigelse og fyldte ordrebøger.

– Der er selvfølgelig en del geopolitisk uro med Trump og todsatser og usikkerhed om, hvorvidt energipriserne vil stige igen. Men Tyskland og andre europæiske lande har åbnet op for flere offentlige investeringer, som vil gavne vores eksportvirksomheder, ligesom oprustningen i Forsvaret også vil skabe større beskæftigelse, siger Christian Lyhne Ibsen.

2

Work-life-balance

BARNES TREDJE SYGEDAG, omsorgsdage for bedste-forældre og ret til at tage til lægen med pårørende. Det er nogle af de nye tiltag i overenskomsterne, der skal gøre det lettere at få arbejds- og privatliv til at hænge sammen – også kaldet "work-life-balance".

– Det er noget, der batter for mange. Det er eksempler på, at man indfører noget nyt. Og selvom nogle af disse bestemmelser er målrettet børnefamilier, er der faktisk noget for de fleste på disse områder, siger Christian Lyhne Ibsen.

Han nævner bedre muligheder for seniordage og lettere muligheder for at sige nej til overarbejde som andre forbedringer.

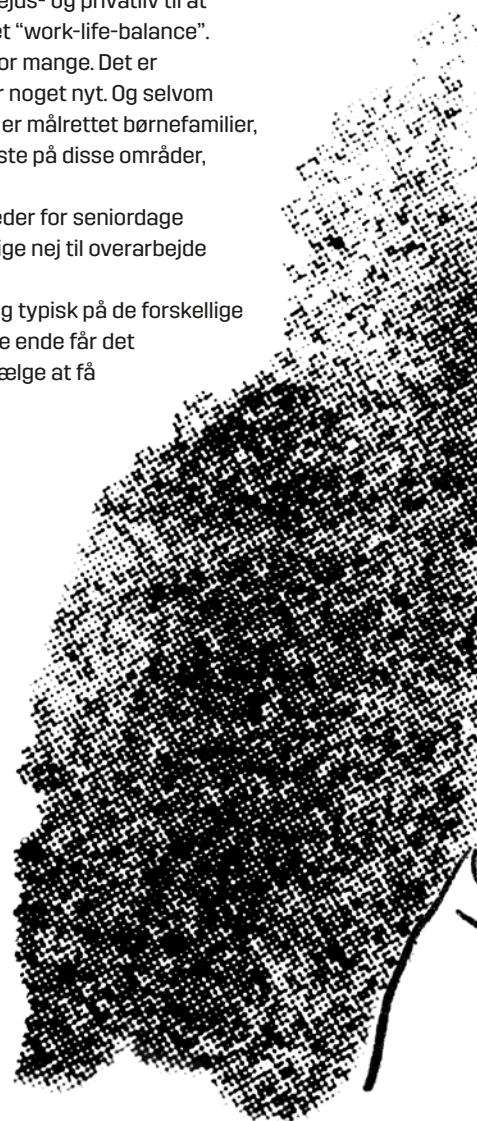
– Og så ligger disse nye tiltag typisk på de forskellige fritvalgskonti, hvor alle i sidste ende får det samme, fordi man også kan vælge at få pengene udbetalt.

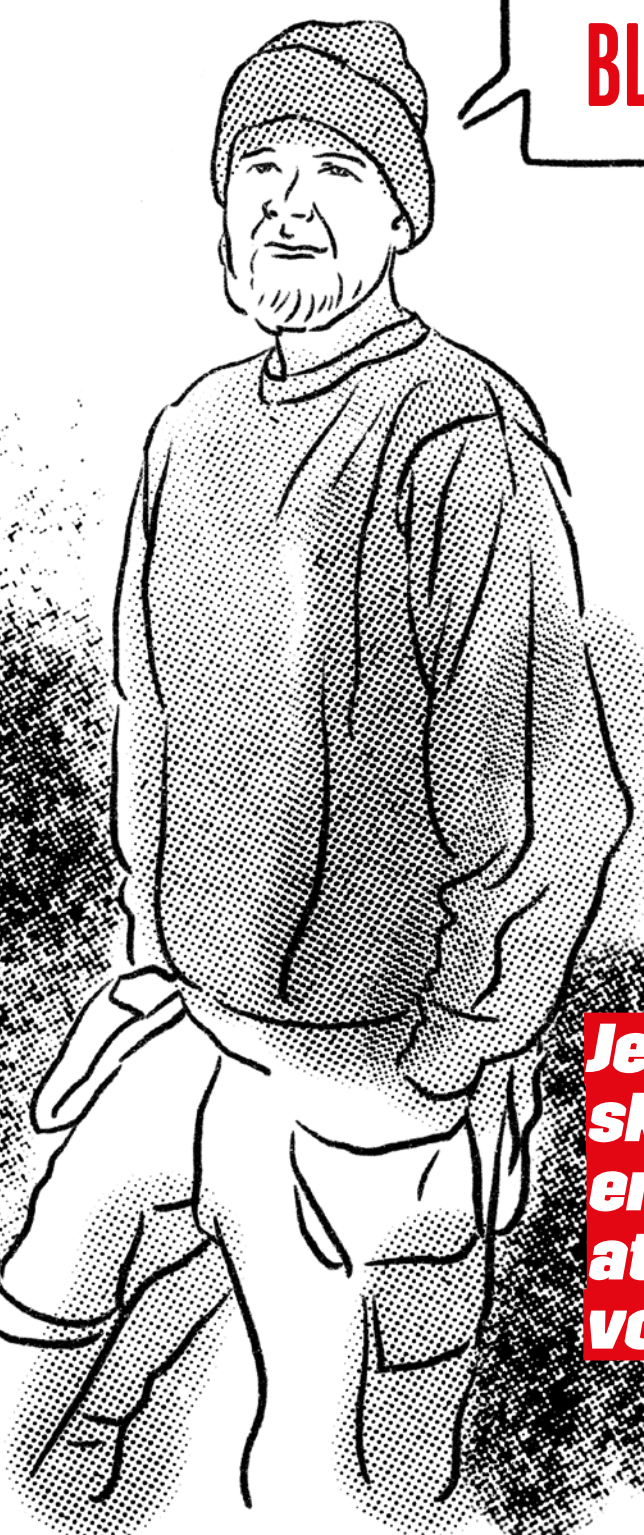
3

Hvad sker der lige for byggeriet?

HVOR OVERENSKOMSTERNE på de andre områder kom relativt stille og roligt i hus, lykkedes det ikke for 3F og de andre fagforeninger i byggebranchen at få det vigtige krav om kædeansvar – eller andre tiltag mod social dumping – ind i overenskomsterne. Og det fik 3F's chefforhandler til kun lunkent at anbefale et ja til forliget.

– Sidst fik 3F et særligt boligtillæg forhandlet hjem, der giver højere løn til mange udenlandske byggearbejdere som et redskab til at bekæmpe social dumping. Men det har ikke skabt ro i baglandet. Udfordringen med underbetaling af udenlandsk arbejdskraft i denne branche er stadig yderst relevant, siger Christian Lyhne Ibsen.

VALDEMAR STEMME **NEJ**:

**VORES KRAV
ER IKKE
BLEVET HØRT**

OVERENSKOMSTERNE I BYGGERIET skiller sig ud fra de andre: Her kom 3F og de andre byggefagforeninger ikke igennem med deres ønsker om bedre værn mod social dumping. Topforhandlerne lægger ikke skjul på, at de er skuffede, men anbefaler alligevel at stemme ja.

Men den 30-årige tømrersvend Valdemar Falk Havn er ikke i tvivl:

– Jeg vil stemme nej. Jeg synes ikke, at vores krav er blevet hørt, siger han.

Valdemar Falk Havn går for tiden på en plads på Amager for Kabi Entreprise.

– Jeg forstår ikke, hvorfor det skulle være så svært at indgå en aftale, som gør det lettere at sikre ordentlige vilkår for vores kollegaer fra udlandet. Jeg kunne godt tænke mig, at vi fik den der hammer, som gør det nemmere for fagforeningerne at bekæmpe social dumping. Det er et kæmpe problem.

Her er det særligt kædeansvaret, som Valdemar Falk Havn nævner, altså et system, hvor hovedentreprenøren har ansvar for, at dens underleverandører – og underleverandørernes underleverandører – giver løn og vilkår efter overenskomsten. ■

Jeg forstår ikke, hvorfor det skulle være så svært at indgå en aftale, som gør det lettere at sikre ordentlige vilkår for vores kollegaer fra udlandet.

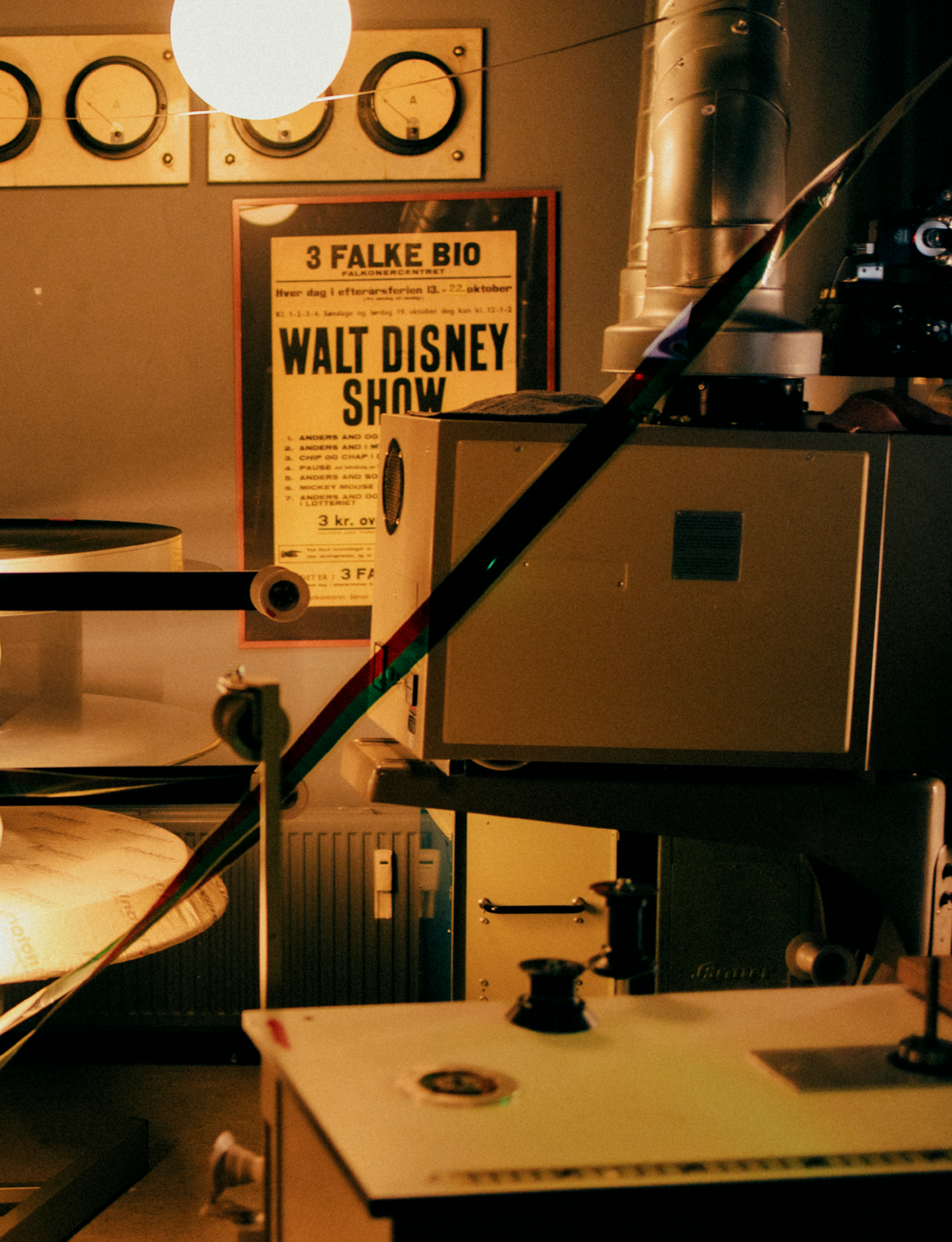
MYTERNES MASKINOPERATØR

Verden er blevet digital.
Breve, lommeregner
og fotografiapparater er
for længst blevet erstattet
af en smartphone.

Men filmoperatør
Jan Niebuhr og Gentofte
Kino holder fast i, at film
skal vises på, ja – film!

Tekst + foto **Kasper Løftgaard**

3 FALKE BIO

FALKONERCENTRET

Hver dag i efterårsferien 13. - 22. oktober
(for alders 10-15 år)

Kl. 1-2-3-4. Søndag og lørdag 19. oktober kl. 12-1-2

WALT DISNEY SHOW

1. ANDERS AND OG
2. ANDERS AND I M
3. CHIP OG CHAP I C
4. PAUSE med indlæg om
5. ANDERS AND SO
6. MICKEY MOUSE
7. ANDERS AND OG I LOTTERIET

3 kr. ov

PETER I 3 FA

Kram

– Det er kinomaskinernes Rolls-Royce, siger Jan Niebuhr om Philips DP70, der udgør hjertet i Gentoftes Kinos operatørrum.

– Det er den bedste maskine, der findes, og absolut den bedste, jeg nogensinde har arbejdet på, fortæller han.

Kinomaskinen er fra 1961 og blev oprindeligt opstillet i Rialto-biografen på Frederiksberg, hvor den spillede Doktor Zhivago på 70 millimeter for fulde huse to år i træk.

– Hvis man har lavet løkkerne på filmstrimlerne helt rigtigt, kommer kinomaskinen til at tikke afsted som en symaskine hele aftenen, forklarer Jan Niebuhr.

ÉN

AF JAN NIEBUHRS YNDLINGSFILM er den italienske "Cinema Paradiso" fra 1988. Den handler om en lille dreng, der banker på døren ind til operatørrummet i den lokale biograf på Sicilien. Han ender med at blive venner med den aldrende filmoperatør, der lærer ham alt, hvad han ved om håndværket.

– Jeg kan næsten ikke se den film. Jeg går helt i spåner. Det er jo som at se sig selv.

Jan Niebuhr har været filmoperatør i næsten 50 år. I dag er langt de fleste biograffilm digitaliserede. Når man skal vise dem, klikker man på en tast på en PC. Men de seneste ti år har de gamle 35- og 70-millimeter kinomaskiner, der kan vise analoge film, fået en renæssance i biografer verden over. Jan Niebuhr er en af de allersidste filmoperatører tilbage i landet, der kan betjene dem.

Jan Niebuhrs kærlighed til film og fascination af operatørrummet begyndte, allerede da han var dreng og kom i Kinopalæet på Gl. Kongevej i København. Her fandtes et stort panoramavindue med direkte kig op til operatørerne, der sad i deres hvide kitler og holdt øje med, at filmafviklingen foregik korrekt.

Eksklusiv klub

Jan Niebuhr er sammen med fire-fem jævnaldrende filmoperatører i Danmark en af de ganske få, som kan betjene en DP70- kinomaskine, der rullede ud af Philips-fabrikken for næsten 60 år siden.

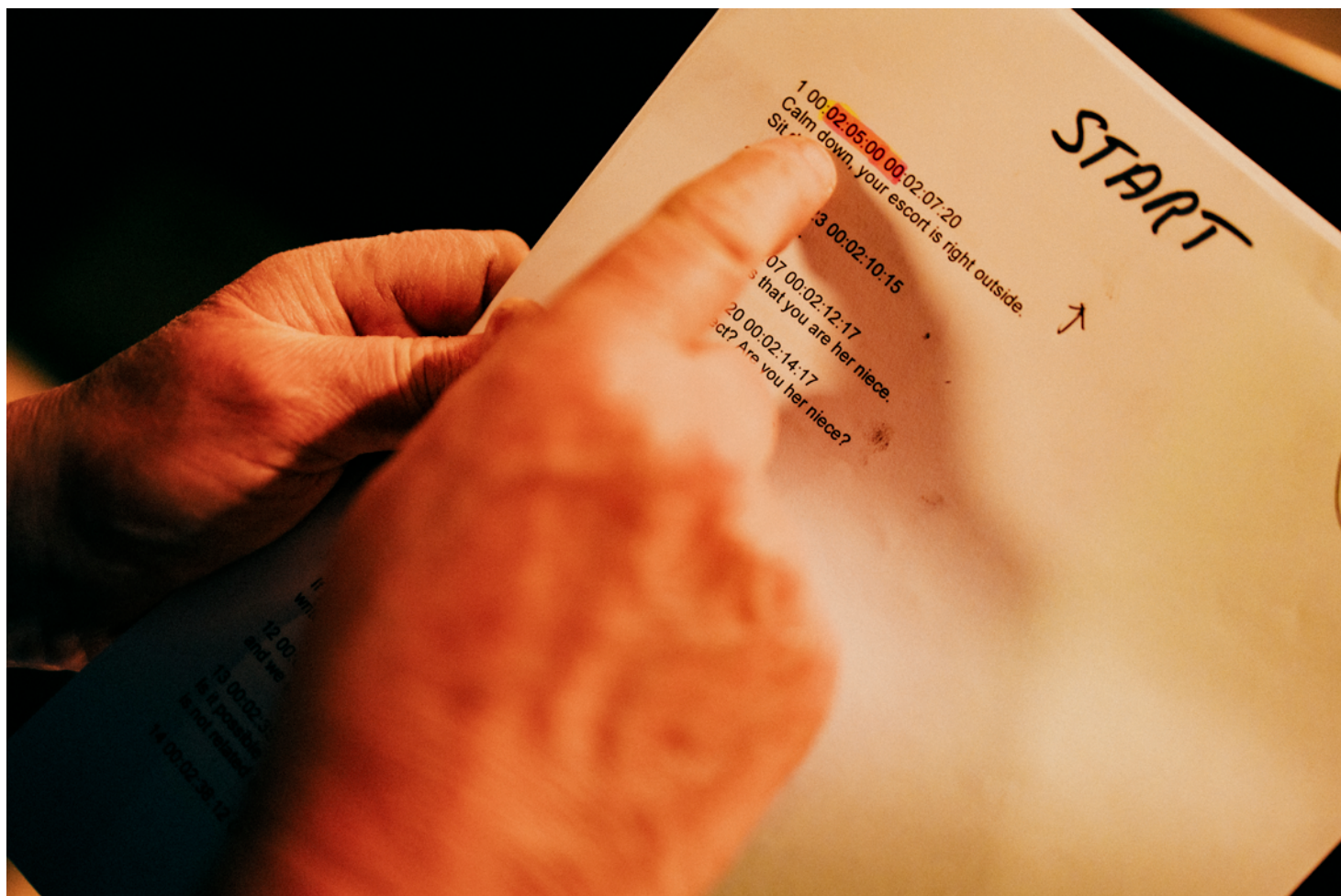
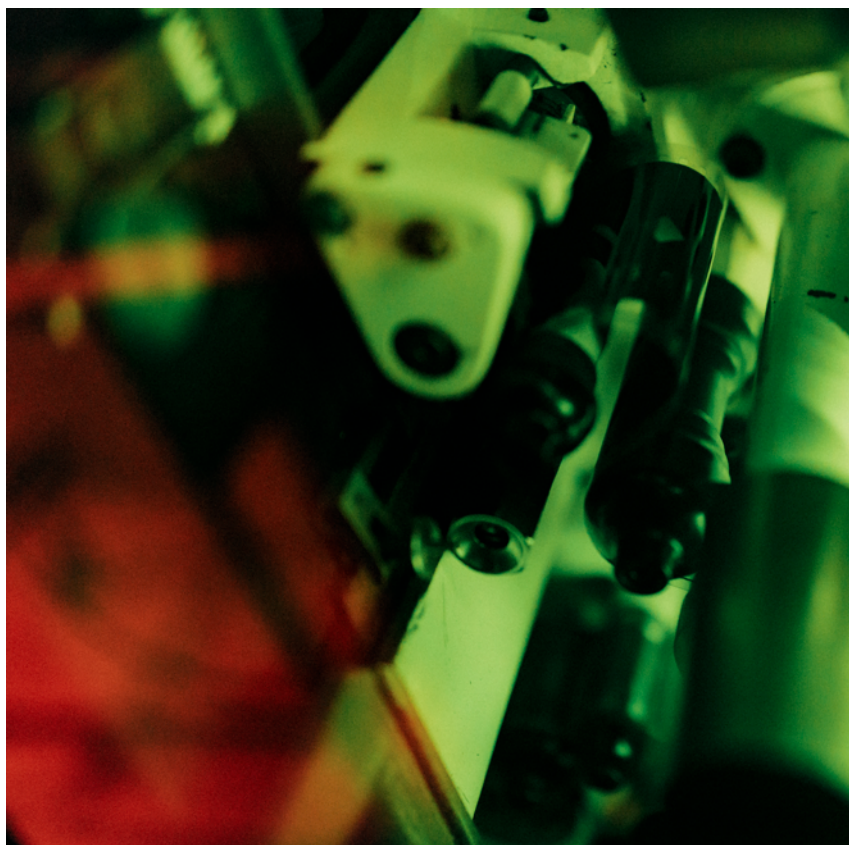
SOM 16-ÅRIG BLEV JAN NIEBUHR billetkontrollør i Cirkusbygningen i København, der om vinteren forvandlede til World Cinema. Efter at have plaget operatørerne i årevis om at få lov til at komme ind og hjælpe gav de til sidst efter. Da han havde projekteret 200 timers film op på det store lærred i den gamle bygning, kunne han få lov til at komme på operatørskole.

– Det var en anden tid dengang. Man skulle lære om alt fra sikringer til at splejse film, hvis den knækkede midt under en forestilling. Det er et håndværk, ikke bare en tryk-på-en-knap-oplevelse, fortæller Jan Niebuhr.

Herefter arbejdede han i biografer over hele København – fra Vanløse Bio og Cinema 1-8 til flagskipsbiografen Kinopalæet, som han var kommet i som dreng.

Hovedrolle

Aftenens film er "The Brutalist", skabt af filminstruktøren Brady Corbet. Filmrullen alene vejer næsten 200 kilo, og der findes kun 27 kopier på verdensplan. Her i Gentofte Kino ligger nummer 14. Det hele er koblet op på den store Philips DP70-kinomaskine, som står side om side med en langt nyere digital 4K-fremviser, der i dagens anledning kun skal bruges til at vise undertekster.

Tekstnært

I den første halvanden time af aftenens forevisning har Jan Niebuhr travlt med at følge med i filmmanuskriptet.

I lange passager af filmen foregår dialogen på ungarsk, og de engelske undertekster er præget direkte på filmen. Derfor må Jan Niebuhr manuelt flytte de danske undertekster længere op på lærredet, så de to sprog ikke står i vejen for hinanden.

Selvom han sidder og læser hele filmens manuskript fra ende til anden næsten hver aften, har Jan Niebuhr stadig ikke set filmen og kommer nok heller ikke til det.

– Hvem skulle så sætte den på? Der er jo kun mig til at gøre det, griner han.

Storformat

Gentofte Kino nord
for København
åbnede i 1938 og er
Danmarks næststørste
enkelsalsbiograf, kun
overgået af Imperial
Biografen i København.

I DAG ER JAN NIEBUHR filmoperatør i Gentofte Kino nord for København. Biografen åbnede i 1938 og er en vaskeægte funkis-biograf, stærkt inspireret af Bellevue Teatret fra 1936 tegnet af Arne Jacobsen. I 2020 blev biografen overtaget af Sune Thomsen, der foretog en større restaurering og indkøbte kinomaskinernes Rolls-Royce, en Philips DP70 fra 1961, så Jan nu kan vise 70-millimeter film for biografens trofaste publikum.

Han elsker stadig at give biografgængerne en god oplevelse.

– Det kommer til at lyde som en kliché, men jeg har det som en gammel cirkushest. Så længe der stadig er lidt showmanship tilbage i at vise film i biografen, så bliver jeg ved. Og så længe jeg stadig kan holde filmen mellem fingrene, selvfølgelig. ■■

Filmrotternes revival

Indtil omkring år 2010 blev næsten alle film i danske biografer stadig vist på analog 35-millimeter-film, og det krævede operatører som Jan Niebuhr til at afvikle filmene.

Men i 2012 meddelte flere af de største Hollywood-filmstudier, at de ville ophøre med at levere film på 35 millimeter, og det tvang de danske biografer til at konvertere til digital projektion.

Digitaliseringen medførte, at der ikke i samme grad var behov for folk med Jan Niebuhrs kompetencer. Nu kunne biograferne automatiseres og fjernstyres fra centraler.

Men i 2015, blot tre år efter den store digitalisering, skete der noget uventet. Quentin Tarantinos "The Hateful Eight" fik premiere, og stik imod tendensen med øget digitalisering var filmen fotograferet i og skulle vises på 70-millimeter film.

Biografdirektører verden over fik travlt med at opstøve både de gamle maskiner og operatører, der blot få år forinden var røget på porten, for nu var der pludselig bud efter dem igen. Heriblandt Jan Niebuhr.

– Det gjorde jo en gammel filmrotte som mig varm om hjertet at høre, at gammeldags film og 70 millimeter stadig skulle vises i biografen. Jeg synes jo, det kan noget andet end det digitale.

Mange kasketter

I Gentofte Kino hører det med til jobbet som filmoperatør at tjekke publikums billetter før forestillingen. Det foregår på moderne vis med en mobiltelefon, der læser stregkoderne. Men af og til virker apparatet ikke.

– Så må vi gøre det på den gammeldags måde, siger Jan Niebuhr og hiver en strimmel af billetten.

Tekst
Lene Petersen
lene.petersen@3f.dk
+
Foto
Lars Just

Per Bonde har skiftet
produktionslinjerne ud
med et skrivebordsjob.

FRA PRODUKTION TIL PROGRAMMERING:

GÅ EFTER DIN DRØM, PER!

Efter mange år som ansat i industrien fik Per Bonde en ny chance. Nu er hans store hobby blevet hans arbejde.

ET PAR UGER FØR Per Bonde fra Kjellerup i Midtjylland fik sit nye job, sagde hans kone: Nu får du dit drømmejob.

– Hun må have haft en slags forudelse, for hun fik ret, siger Per Bonde, 38 år.

Siden han gik ud af skolen, har han tjent sine penge som industri-

arbejder. En stor del af årene på møbel-fabrikken Tvilum-Scanbirk.

Som helt ung var han usikker og i tvivl om, hvad han ville, så det ene år tog det andet.

Men samtidig havde Per Bonde en stor interesse: IT. For omkring ti år siden tog han en HG – handelsskolernes grunduddannelse. Han har også taget kurser i kunstig intelligens og SEO-optimering og andre IT-uddannelser, så han var færdig-udlært som webudvikler.

Men ellers er han selvlært.
– Jamen, det er ren interesse. Jeg synes, det er spændende, siger han.

Det var en firing i maj 2024, som blev et vendepunkt for Per Bondes arbejdsliv.

Han besluttede sig for at tage chancen, men søgte forgæves en masse job som webudvikler, IT-mand og andet.

– Jeg fik noget feedback om, at jeg ikke havde nok erfaring. Så jeg gik til 3F – jeg var jo ved at rive håret af mig selv – og snak-

Jeg er ikke vant til at gå og føle mig stolt. Det har jeg nok aldrig lært.

PER BONDE

Tidligere industriarbejder

kede med dem om det. Egentlig var jeg klar til at vende tilbage til det, jeg kendte – et produktionsarbejde, fortæller han.

Men a-kassen syntes, at Per Bonde skulle give det en chance mere; at han skulle gå efter sin drøm.

Og så en dag ringede telefonen. Det var jobkonsulent i 3F Bjerringbro-Silkeborg Anni Holmberg Poulsen, som var blevet kontaktet af en lokal virksomhed, Bredsgaard A/S, der manglede en IT-mand.

Anni Holmberg Poulsen gennemgik en stak CV'er på ledige medlemmer og fandt ud af, at Per Bonde faktisk havde kompetencer, der matchede det, som virksomheden søgte efter.

Efter en samtale og en rundvisning var jobbet hans.

Da Fagbladet 3F taler med Per Bonde, har han kun været i det nye job en uge. Det føles mærkeligt, han skal lige vænne sig til det, siger han. Men han er meget glad.

– Når du arbejder i produktion, skal du jo være i bevægelse hele tiden og må ikke sidde stille. Det skal man her. Jeg har nu mest stået op ved skrivebordet, fortæller han og tilføjer, at man må gå hen og hente kaffe, lige så mange gange man vil.

Per Bonde fortæller også, at hans kone og børn siger, at han er blevet mere afslappet.

– Jeg er ikke vant til at gå og føle mig stolt. Det har jeg nok aldrig lært. Men det er fedt, at jeg faktisk er kommet så langt. Jeg er tryk ved, at jeg godt kan klare opgaverne. Og jeg vil rigtig gerne vise, hvad jeg kan, siger han.

Et godt råd til andre?

– Stol på a-kassen, og vær både åben og kritisk over for, hvad du egentlig vil, siger Per Bonde. ■

SPØRG A-KASSEN

Skal jeg flytte med eller sige op?

Hej a-kasse

Min arbejdsplads skal flytte, og jeg er i tvivl om, hvorvidt jeg skal flytte med eller sige op. Kan jeg få dagpenge, hvis jeg selv siger op?

Åse, København

Hej Åse

I udgangspunktet får du en karantæne fra a-kassen på 111 timer, hvis du selv siger dit job op. Altså: Du kan ikke få dagpenge de første 111 timer.

Men hvis du selv siger op, skal vi i a-kassen vurdere, om du har haft en gyldig grund. Er det tilfældet, slipper du for karantæne.

En gyldig grund kunne for eksempel være, at

du får mere end tre timers transport til og fra jobbet med offentlig transport.

Der kan også være andre gyldige grunde. Men det er vigtigt, at du kontakter din lokale afdeling/a-kasse, som kan give dig konkret vejledning.

Med venlig hilsen Michael

Forsikringschef i 3FA
Michael Kristiansen
svarer på dine spørgsmål

DINE FORDELE

FOTO / 3F

GIV DINE BØRN ET GRATIS MEDLEMSKAB AF 3F

Alle fortjener et bæredygtigt arbejdsliv. Du kan sikre dine børn den bedste start på arbejdslivet med et gratis medlemskab af 3F.

WWW.3F.DK/FORDELE

FOTO / COLOURBOX

FÅ PERSONLIG OG JURIDISK RÅDGIVNING

Som medlem af 3F's fagforening kan du få gratis juridisk vejledning, også om private forhold som skilsmisse, arv og testamente.

WWW.3F.DK/FORDELE/FAA-GRATIS-JURIDISK-ONLINEVEJLEDNING

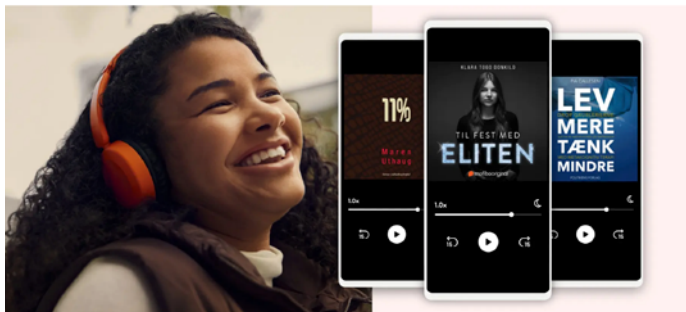

FOTO / PLUSKORT/MOFIBO

LÆSER DU DÅRLIGT? SÅ LYT!

Få 33 procent rabat på lydbøger hos Mofibo med dit PlusKort. Gå på opdagelse blandt de bedste krimier, romaner og biografier.

WWW.PLUSKORT.DK/RABAT/MOFIBO

FOTO / ALKA

FÅ RABAT PÅ DINE FORSIKRINGER GENNEM 3F

Få adgang til en række attraktive forsikringer såsom:

- Fritidsulykkesforsikring
- Indboforsikring
- Lønforsikring
- Gruppelivsforsikring
- Erstatning ved kritisk sygdom.

WWW.3F.DK/FORDELE/FORSIKRINGER

FOTO / ISTOCK

GRATIS PSYKOLOGHJÆLP

Er du omfattet af en sundhedsordning hos Pensiondanmark eller Industriens Pension? Så kan du få dækket udgiften til behandling hos en fysioterapeut eller kiropraktor. Du har også adgang til online læge og online psykolog.

WWW.3F.DK/FORDELE/GRATIS-PSYKOLOGHJAEFP-FYSIOTERAPI-OG-KIROPRAKTOR

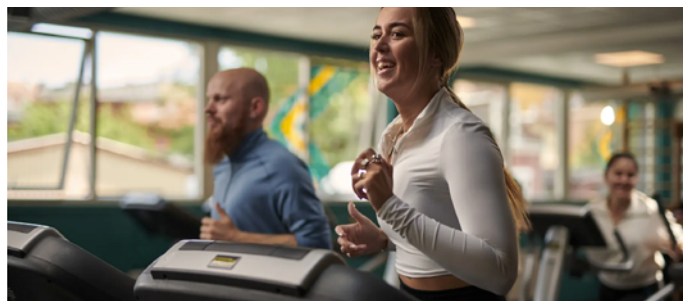

FOTO / PLUSKORT/PUREGYM

RABAT HOS PUREGYM

Få 15 procent rabat på medlemskab hos Puregym. Det er Danmarks største Fitnesskæde med mere end 160 centre.

WWW.PLUSKORT.DK/RABAT/PUREGYM

UNDGÅ RESTSKAT, OG FÅ DE FRADrag, DU HAR RET TIL

Pas på beløbsgrænserne i dine pensionsindbetalinger. Især hvis du indbetaler ekstra til din pension til et andet pensionsselskab end det, du bruger via dit arbejde.

► Typisk får du indbetalt til pension via jobbet i enten Industriens Pension eller Pensiondanmark. Her sørger dit pensions-selskab for, at du får de fradrag, du har ret til, og at der bliver indberettet de korrekte beløb til Skattestyrelsen. Men der kan være gode grunde til at tjekke din forskudsopgørelse for 2025.

Betaler du for eksempel ekstra ind til pension til et andet selskab, kan det være en god idé at tjekke, at tallene på din forskudsopgørelse for 2025 stemmer overens med de forventede indbetalinger. På den måde sikrer du, at du får de fradrag, du har ret til.

Du kan også tjekke, om du eventuelt indbetaler for meget til pension i forhold til indbetalingsloftet. Du kan se satserne i tabellen nedenfor.

Det er desuden en god idé at tjekke tallene, hvis du får nyt job i løbet af året. Dit pensionsselskab kan nemlig kun se de indbetalinger, der går ind til dem.

Indbetaler du til pension flere steder i løbet af året, er det derfor vigtigt, at du giver selskaberne besked, så du ikke risikerer at skulle betale penge tilbage i skat næste år.

I Industriens Pension og Pensiondanmark er det standard, at medlemmerne indbetaler til aldersopsparing op til det gældende loft, hvorefter den resterende indbetaling deles ligeligt mellem livsvarig pension og rate-pension.

Du kan tjekke din pension på dit pensions-selskabs hjemmeside. Hos Industriens Pension går du ind på industrienspension.dk og finder "Spar ekstra op" på "Min side", og hos Pensiondanmark logger du ind på din.pension.dk

Grænser for pensionsindbetalinger 2025

Ratepension

65.500 kroner

Aldersopsparing

Over syv år til folkepensionsalderen: 9.400 kroner
Under syv år til folkepensionsalderen: 61.200 kroner

Livslang pension

Indbetalt via arbejdsgiver: Intet indbetalingsloft
Indbetalt privat: 60.300 kroner

VIGTIGT!

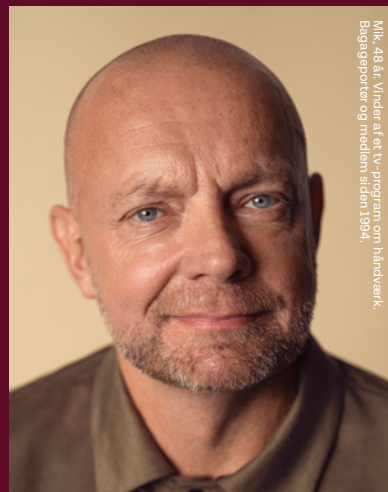
Det er en god idé at søge rådgivning hos dit pensionsselskab, før du foretager ændringer i din pensionsordning.

Ring til dit
pensionsselskab

Pensiondanmark
70 12 13 30

Industriens Pension
70 33 70 70

WWW.PENSION.DK + WWW.INDUSTRIENSPENSION.DK

Mikkel, 48 år. Vinder af et tv-program om håndværk. Bøger og medlems siden 1994.

Katrine, 29 år. Mor til to drenge. Elsker at se tegnefilm. Murer og medlem siden 2015.

HOS OS ER DU MERE END DIT ARBEJDE

I over 100 år har vi arbejdet for vores medlemmers løn og arbejdsforhold. Og det gør vi stadig hver eneste dag. Det er nemlig med til at bane vejen for det gode liv.

Arbejder for livet

3F Superliga

Frederik Birk er ny som chefræner for Brøndby IF. Han har fokus på at skabe psykologisk tryghed, så en stor flok individualister i et benhårdt konkurrence-miljø forstår deres rolle i fællesskabet.

SELVOM **FREDERIK BIRK** ikke har været chefræner for Brøndby IF særlig længe, er han ikke et nyt ansigt på trænerbænken. Og han har nydt sin første tid i sin nye rolle.

– Der er ikke noget forkert i at sige, at det er mit drømmejob, siger Frederik Birk.

Han har været i Brøndby i flere år, senest som assistenttræner, og han kender derfor klubben indefra.

Og for Frederik Birk har det været afgørende ikke at lade titlen ændre på, hvem han er.

– Pejlemærket for mit lederskab vil altid være autenticitet. Det betyder, at den Frederik Birk, spillere og stab har mødt som assistenttræner, er den samme som ham, der er chefræner. Forskellen er bare, at der er noget mere bevågenhed over for og eksponering af mine holdninger, siger Frederik Birk.

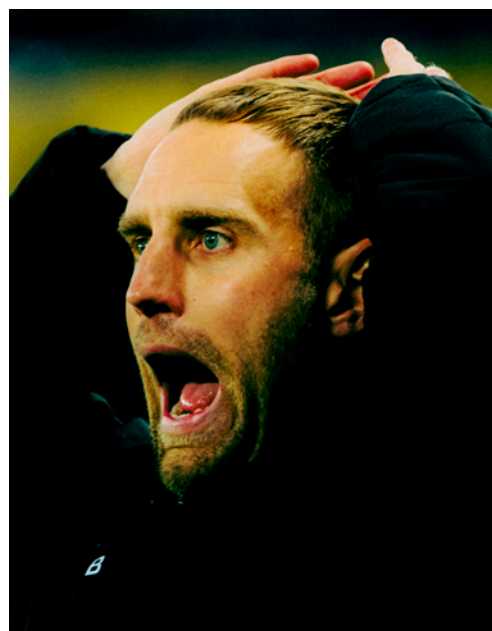
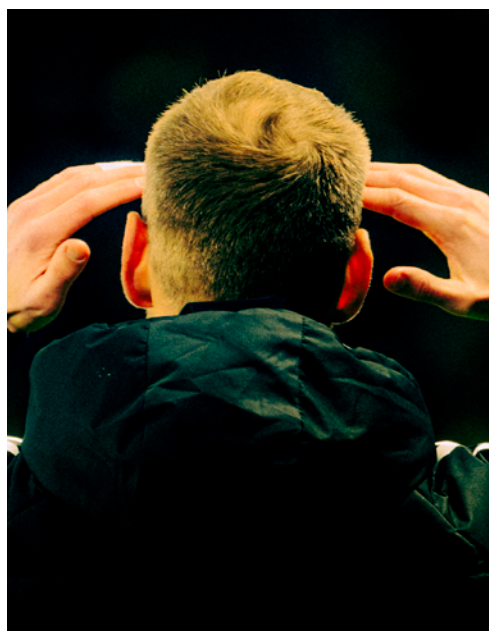
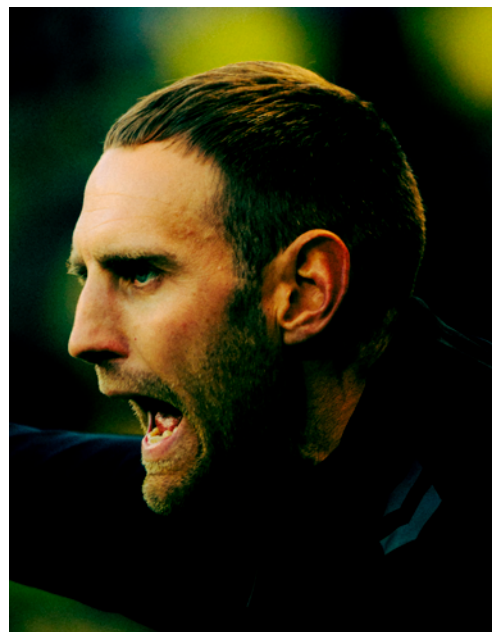
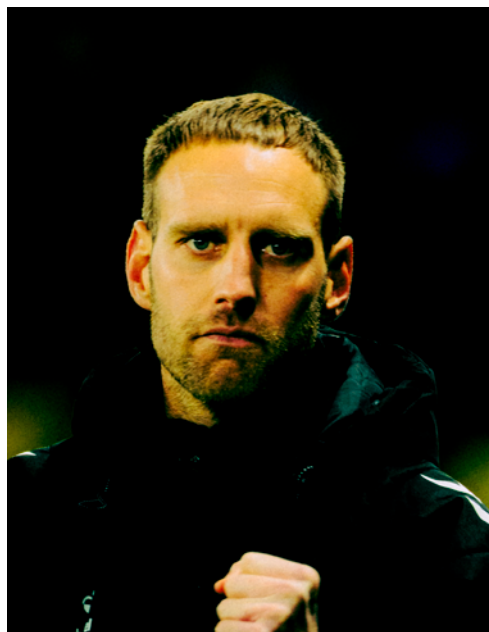
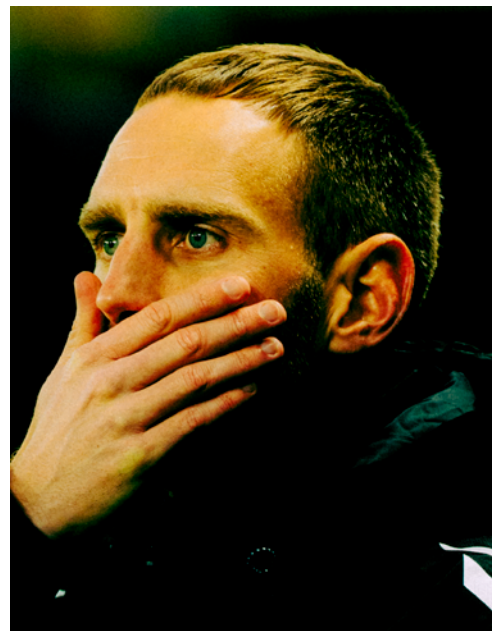
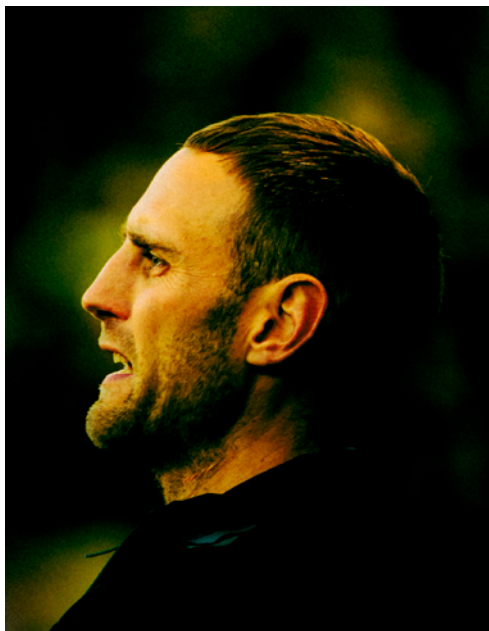
Et machomiljø

Som chefræner har Frederik Birk et stort ansvar for at skabe et godt arbejdsmiljø i klubben. Og han vil skabe et arbejdsmiljø, hvor spillernes psykologiske tryghed er i fokus. Han ønsker, at både han og spillerne skal føle sig trygge nok til at kunne være ærlige og åbne, både i træning og i kampsituationer.

– Elitesport er et meget machopræget miljø, så det er ikke så nemt. Men hvis du spørger mine spillere, har de forhåbentlig en fornemmelse af, at de kan komme til mig, og at de tør udfordre de ting, der kommer fra vores stab, siger Frederik Birk.

I en fodboldtrup er der store forskelle i både kompetencer og lønninger, samtidig med at der er stor konkurrence. For Frederik Birk er psykologisk tryghed derfor fundamentet for, at spillerne kan yde deres bedste, selv når konkurrencen er hård.

Tekst
Frederik Aagaard Zeuthen
frederik.zeuthen@3f.dk
+
Foto
Kasper løftgaard

– Det er svært at stille store krav, hvis folk ikke føler sig trygge. Men med tryghed kan vi være direkte og stille høje krav til hinanden, siger Frederik Birk.

Frederik Birk understreger vigtigheden af at skabe trygge rum i hverdagen, hvor spillerne føler sig komfortable med at udtrykke sig. I en trup med stor konkurrence og stor aldersforskel, fra 16 til 42 år, arbejder han på at skabe mindre rum, som individuelle sessioner eller mindre grupper, hvor spillerne kan træne, modtage feedback og udvikle sig.

Ingen skal spille fandango

For Frederik Birk er det ikke nok at have dygtige individuelle spillere, de skal også fungere som en enhed. Han forventer, at alle forstår deres rolle i fællesskabet, både på og uden for banen. Og han har svært ved at acceptere spillere, der sætter sig selv over holdet.

– I Brøndby betyder fællesskabet alt, og det skal afspejles i den daglige træning og kampforberedelse, siger Frederik Birk.

Han nævner, at når spillerne har brugt midten af banen til træning, skal målene bæres væk. Fire kan gøre det, men ofte er

**“
Jeg har det meget
svært med, når
enkelte spillere en
gang imellem har
en tendens til at
sætte sig selv over
fællesskabet.
Der må være et
sæt af fælles
regler, som skal
efterkommes
af alle.**

FREDERIK BIRK

Ny cheftræner for Brøndby IF

der ikke andet at lave imens end med Frederik Birks ord at stå og spille fandango.

– Hvis det altid er de samme, der spiller fandango, og de samme fire, der bærer målet, er der en risiko for, at det svækker fællesskabet. Den risiko vil jeg ikke løbe, siger Frederik Birk.

Han fremhæver, at han derfor beder samtlige 20 spillere om at bære et mål, selvom det kun kræver fire. Netop for at undgå, at nogle altid står tilbage, mens andre gør arbejdet. ■

SÅDAN KOMMER DU MED TIL KAMP

Fri adgang

Der er fri adgang til alle kampe i 3F Superliga for medlemmer af 3F.

Læs mere på www.3f.dk/superliga om, hvordan du kommer med til kamp.

[illegible]

NAVN:

ADRESSE:

POSTNR.:

BY:

KODEORD:

BASTA

66

JEG HAR ENDNU IKKE
MØDT EN MAND
HER PÅ STATIONEN,

DER KAN BÆNKE MERE END MIG

BIANCA PUTRI

er brandmand på brandstationen i Esbjerg. Hun er uddannet både røgdykkerinstruktør, brandforløb- og overtændingsinstruktør og SINE-instruktør.

LÆS ARTIKLEN HER:

TRYGGE RAMMER FOR ALLE

Vi bør ikke indrette et samfund, hvor det kræver
au pair at kunne have børn i institution

“JEG SKAL MØDE på byggepladsen klokken 5.45 om morgenen. Så jeg er dybt afhængig af, at min kæreste kan aflevere børnene om morgenen. Jeg ville aldrig kunne gøre det, hvis jeg var alene. Jeg ved slet ikke, hvordan det skulle kunne lade sig gøre.”

Sådan siger mor og murerlærling Annika Hare Jespersen om den situation, hun og hendes kæreste står i med to små børn, der går i daginstitution. Hun synes selv, at det er hårdt, at hun ikke har mulighed for at aflevere. Men det er den kedelige realitet, når man skal arbejde fra tidlig morgen af.

I de sidste fem år har mere end hver femte kommune skåret i åbningstiderne for deres daginstitutioner. Besparelser, der i mange tilfælde bliver forsvaret med stramme budgetter.

Problemet er, at disse besparelser rammer familier, der er dybt afhængige af, at der er daginstitutioner, som har tidligt og længe åbent. Det er langt fra alle lønmodtagerne forundt at møde sent og gå tidligt fra arbejde.

Den almindelige arbejder har ikke penge hverken til privatpasning eller til at sende en au pair afsted for at hente børn, inden institutionen lukker klokken 14.30. Hvis man er heldig, har man måske en bedsteforælder, der kan hente.

Vi bør ikke indrette et samfund, hvor det kræver en au pair at have børn i institution.

Far og struktørlærling Michael Schmidt er alene med tre børn og kan godt mærke presset i de uger, hvor han har børnene og skal have hverdagen med at hente og bringe uden for arbejdstid til at gå op.

“Det er en stor stressfaktor at have i baghovedet, når man skal møde tidligt på arbejde. Vi skal afsted klokken 5.30 om morgenen, for at jeg kan nå at aflevere

Af
TINA CHRISTENSEN
Næstformand i 3F

“

**Jeg frygter, at vi
får skabt en ny
ulighed på tværs
af samfundet. (...)**

**En ulighed, hvor
kun de rige og
velstillede har råd
til at købe sig fri af
institutionernes
besparelser.**

børnene klokken 6.00 for derefter at køre 40 minutter for at nå på arbejde. Heldigvis har jeg min mor til at hjælpe en gang imellem, men det kører rundt i hovedet, når man sidder i myldretrafikken og skal have det hele til at gå op.”

Langt de fleste 3F'ere kan ikke bare sige til chefen, at de tager arbejdet med sig hjem og laver det om aftenen for så at møde senere ind eller for at gå tidligere. Det er og vil altid være svært, for ikke at sige umuligt, at klare lagerarbejde, tømrerarbejde, chaufførarbejde, kokke- eller rengøringsarbejde hjemmefra, for bare at nævne nogle af de erhverv, som 3F's medlemmer varetager. Derfor er det et stort problem for 3F's medlemmer, når åbningstiderne i landets kommuner er blevet en del af sparekataloget.

Jeg frygter, at vi får skabt en ny ulighed på tværs af samfundet. En ulighed, hvor det bliver sværere at være en familie og forælder med et faglært eller ufaglært arbejde med faste og tidlige mødetimer. En ulighed, hvor kun de rige og velstillede har råd til at købe sig fri af institutionernes besparelser, mens mange almindelige arbejdere, faglærte og ufaglærte, bliver stavnsbundet af institutionernes åbningstider og lukkedage.

Det er afgørende, at vi får sikret nogle trygge rammer for danske børnefamilier. 3F har allerede gjort det ved at forhandle nogle stærke overenskomster hjem med vigtige forbedringer og mere frihed til børnefamilierne.

Nu mangler vi bare, at rammerne uden for arbejdspladserne også følger med. Det handler om at sætte faste standarder for de velfærdstilbud, der er tilgængelige for børnefamilierne. Her bør et minimumskrav være, at daginstitutioner har åbent i et tidsrum, der gør det muligt at varetage et normalt arbejde – særligt hvis man er soloforælder. ■

FEAR NOTHING

Airtox sætter nye standarder for sikkerhedssko. Vi tror på, at sikkerhed og komfort går hånd i hånd. Vores innovative design giver dig en let og behagelig sko, der holder dig på toppen hele dagen.

www.airtox.com

